

چالش‌های حمل‌ونقلی مکران

صفحه ۸

نامعادله بهره‌برداری مترو

سپر حمایتی

خودروهای مونتاژی

آیین‌نامه جدید واردات خودرو که پس از ایرادات دیوان عدالت‌اداری به آیین‌نامه قبلی ۲۹ مردادماه مصوب شد...

صفحه ۲

برق‌گرفتگی

بوم‌گردی‌ها

درحالی‌که صنعت گردشگری ایران با چالش‌های اقتصادی، حذف شدن سفر از سبدبسیاری از خانوارها، افول...

صفحه ۴

نقشه گنج ۱۰

تربیلین‌دلاری

اگر افسانه‌ها واقعی بودند، چه می‌شد؟ اگر جهان به شکلی بود که افسانه رنگ واقعیت می‌گرفت....

صفحه ۶

نامعادله بهره‌برداری مترو

کریم حسن پور – بهره‌برداری از متروی شهرهای اقماری پایتخت بر عهده شهرداری تهران است، اما برای تأمین مالی مدیریت و نگهداشت این خطوط، منابعی پیش‌بینی نشده است.

شهرداری تهران از محل بودجه مصوب سالانه که برابر قانون باید صرفا در داخل حریم پایتخت هزینه کند، ناگزیر است که متروی کرج، هشتگرد و پردن را نیز اداره و نگهداری کند. خط پنج (کرج و گلشهر) به تنهایی، سالانه ۲۰میلیون سفر را پوشش می‌دهد. با این وصف اکنون مسوول مستقیم هر حادثه‌ای که در شبکه ریلی تهران بزرگ رخ می‌دهد، شهرداری تهران است. مذاکرات برای انعقاد قرارداد خرید خدمت از سوی شهرداری‌های حومه نیز، هنوز به نتیجه نرسیده است.

به گزارش «دنیای اقتصاد»، خط پنج متروی تهران، نخستین مسیر حومه‌ای شبکه ریلی پایتخت است که ۲۷ سال از آغاز بهره‌برداری آن می‌گذرد. احداث این خط در دهه ۷۰ آغاز شد که کرج، یکی از شهرهای ذیل استان تهران بود و هنوز استان البرز تشکیل نشده بود. در آن سال‌ها شهرداری تهران در زمره معدود شهرداری‌هایی بود که از نظر درآمدی، تقریبا مستقل از بودجه دولتی اداره می‌شد و به همین خاطر، مساله تفکیک هزینه بهره‌برداری متروی تهران و کرج به طور جدی مطرح نشد. به این ترتیب بار تأمین هزینه‌های بهره‌برداری و نگهداشت متروی کرج، در تمام سال‌های رفته، بر عهده شهرداری تهران قرار گرفت. شاید در سال‌های اولیه که طول شبکه مترو بسیار کوتاه‌تر از امروز بود، اینکه منابع بهره‌برداری از مترو را شهرداری تهران تقبل می‌کند یا کرج، مساله مهمی تلقی نمی‌شد، اما اکنون که تهران یک شهر متراکم با سرریز جمعیتی و افزایش سرسام‌آور هزینه‌های جاری و نگهداشت است و از طرفی طول شبکه متروی پایتخت و حومه که زیر چتر شرکت بهره‌برداری متروی تهران قرار دارد، به حدود ۳۰۰ کیلومتر می‌رسد، موضوع اهمیت مضاعفی پیدا کرده است.اولین بار حدود یک دهه قبل احمد دنیامالی، رئیس وقت کمیسیون عمران و حمل‌ونقل شورای شهر تهران مطالبه تفکیک مسوولیت و هزینه بهره‌برداری مترو در داخل و خارج از حریم شهر تهران را به طور جدی مطرح کرد. با این حال بعد از گذشت ۱۰ سال، این مساله هنوز با تکلیف مانده است.

پس از تفکیک استان البرز از تهران در اواخر دهه ۸۰، اختلاف اولیه بر سر مالکیت و هزینه‌های نگهداری این خط شکل گرفت. در سال‌های بعد، چند تفاهنامه بین شهرداری‌های تهران و کرج برای تعیین نحوه پرداخت هزینه‌های نگهداری، توسعه ایستگاه‌ها و طرح‌های توسعه‌ای از جمله امتداد مترو تا هشتگرد به امضا رسید. با این وجود، عملیات بهره‌برداری روزانه همچنان به‌صورت کامل توسط شرکت بهره‌برداری متروی تهران انجام می‌شود و هیچ‌گونه انتقال رسمی مدیریت به کرج صورت نگرفته است. این مساله به دلیل هزینه‌ای که از جیب شهروندان تهرانی برای خدمات شهروندان کرج و به طور کلی شهرهای اقماری اطراف تهران اعم از پردن و هشتگرد که به شبکه متروی پایتخت متصل هستند، پرداخت می‌شود، نیازمند راه‌حل فوری است. اما شاید حتی از بار مالی مهم‌تر، مسوولیت حقوقی بهره‌برداری، مساله‌ای که شرکت بهره‌برداری متروی تهران مسوولیت بهره‌برداری و نگهداشت متروهای حومه را بر عهده دارد، بار حقوقی حوادث احتمالی در این خطوط را نیز پذیرفته است؛ حال آنکه بر اساس قوانین بالادستی، این شرکت مکلف به ارائه خدمات تنها در محدوده قانونی شهر تهران است و نمی‌تواند اعتباری از بودجه شهر تهران را خارج از محدوده شهر هزینه کند.

آمار سفر با متروی حومه

متروی پردن با ۴۹ کیلومتر و سه ایستگاه بهره‌برداری شده، به طور میانگین، ماهانه ۲۷ هزار مسافر را جابه‌جا می‌کند. متروی شهر جدید

هشتگرد نیز ۲۶ کیلومتر طول و دو ایستگاه فعال دارد که هر ماه بیش از ۱۵ هزار سفر را پوشش می‌دهد. در این بین پرافتاده‌ترین خط متروی حومه در شبکه ریلی پایتخت، خط کرج ـ گلشهر موسوم به خط پنج است که با ۴۲ کیلومتر طول و ۱۱ ایستگاه هر ماه حدود ۲۵میلیون مسافر را جابه‌جا می‌کند. به این ترتیب هزینه بهره‌برداری از شبکه مترو برای سالانه بیش از ۲۰میلیون سفر مترویی حومه‌نشین‌ها، از سوی شهرداری پایتخت تأمین می‌شود.

مدبران شهری در برخی شهرهای اقماری با این نگاه که تهران به لحاظ درآمدی مستقل است و این قبیل هزینه‌ها، بار مالی خارج از توان درآمدی پایتخت محسوب نمی‌شود، انتظار انواع حمایت مالی حتی خارج از ضوابط و مقررات را از تهران دارند و به نوعی خود را مستحق تکیه به شهرداری شهر مادر می‌دانند. شاید به همین دلیل تا چند ماه قبل فرصت جدی برای حل و فصل اختلاف‌ها بر سر بهره‌برداری از متروی شهرهای حومه پیش نیامد.

اما به دنبال وقوع برخی حوادث، بر پیچیدگی موضوع بهره‌برداری نیز افزوده شده است. مساله امروز این است که اگر به دلیل استهلاک تجهیزات ثابت و متحرک خطوط، حادثه منجر به جرح یا فوت در مترو رخ دهد، مسوولیت حقوقی رخدادی بر عهده تهران قرار می‌گیرد که از خدمات‌دهی در آن، از بنیاد نابجا بوده است.از طرفی این خطوط برای نگهداشت و تعمیرات اساسی یا به اصطلاح «ورمال» نیازمند تأمین منابع قابل توجهی است که اکنون عملا بار مالی تأمین آن هم، افزون بر بار مالی ارائه خدمات جاری به مسافران، بر عهده شهرداری پایتخت است. به این ترتیب شهرداری تهران باید تکلیف مدیریتی، بهره‌برداری و نگهداشت خطوط متروی شهرهای اقماری را با مشارکت ذی‌نفعان، تعیین کند.

سرویس بدون قرارداد

به گزارش «دنیای اقتصاد»، اصل موضوع سپردن مدیریت متروی شهرهای اقماری به تهران، اشتباه نیست؛ کم‌اینکه تهران به دلیل تجربه بیشتر مترورداری، قابلیت‌های لازم برای مدیریت متروی دیگر شهرهای اقماری را نیز دارد؛ چه این شهرها مثل کرج، هشتگرد و پردن، جزئی از شبکه متروی پایتخت محسوب شوند و چه نه. اما مساله این است که هیچ قرارداد خرید خدمت یا شیوه جبران هزینه‌ای در شهرهای اقماری پیش‌بینی نشده و آنها به اصطلاح، در بهره‌برداری از مترو، مهمان پایتخت هستند. رضا محمدنژاد بیدخت، مدیرعامل شرکت بهره‌برداری متروی تهران چندی پیش در این ارتباط به «ایسنا» گفته بود: «وضعیت مدیریت خطوط اقماری باید مشخص شود، اما در عین حال امکان قطع خدمات وجود ندارد و شهرداری هم به دنبال چنین چیزی نیست. اما در عین حال به دنبال تعیین تکلیف در این خصوص هستیم».

بررسی «دنیای اقتصاد» نشان می‌دهد از اوایل سال جاری تاکنون، جلسات متعددی با استانداردی البرز و مدیران ارشد شهرستان مهستان (هشتگرد) برگزار شده است تا این موضوع تعیین تکلیف شود؛ اما پیشرفت محسوسی در این مذاکرات رخ نداده است. قرار بود این مذاکرات طرف مدت سه ماه یعنی حداکثر تا مرداد ماه به نتیجه برسد، اما هنوز هیچ توافق‌ی میان طرفین ذی‌نفع، نهایی نشده است.

این در حالی است که در ماه‌های اخیر، تعداد حوادث غیرمترقبه ناشی از استهلاک تجهیزات خط پنج مترو نیز آشکارا افزایش پیدا کرده است. این خط اکنون نیازمند یک دوره تعمیرات اساسی و نوسازی تجهیزات، است اما تا زمانی که مسوولیت‌ها به درستی تفکیک نشود، در بهترین

روزنامه سراسری اقتصادی، اجتماعی

شنبه ۲۰آبان ۱۴۰۴

۳ جمادی الاول ۱۴۴۷ | ۲۵ اکتبر ۲۰۲۵

شماره ۷۸۶

۸۰۰۰ تومان

دوروی دخالت در بورس

پارادوکس تاب‌آوری بازار نفت

بازی با اروپایی‌ها، واقعیت یا رؤیا؟

حالت، منابعی محدود در بودجه شهرداری تهران برای این منظور پیش‌بینی می‌شود و تخصیص آن نیز به شکل قطره‌چکانی صورت می‌گیرد؛ چراکه تهران خود با مضایق مالی گوناگونی مواجه است؛ نیازها نامحدود و بودجه‌ها محدود است و در این شرایط، طبیعی است تخصیص اعتبار بابت وظایفی مازاد بر وظایف قانونی مدیریت شهری تهران، دشوار خواهد بود.

مادامی که این موضوع اختلافی حل و فصل نشود، حتی نمی‌توان مشخص کرد که ساعت‌ها اتلاف وقت حومه‌نشین‌ها در قطاری که به دلیل اختلال در برق بالاسری به مدت بیش از ۳۰ دقیقه، سشنبه هفته گذشته را به یک روز تاریخی در خط پنج مترو تبدیل کرد، طوری که شهروندان در بی‌خبری ناشی از قطع بلندگوهای اطلاع‌رسان داخل قطار، در میانه مسیر ریلی ناگزیر به خروج از درهای اضطراری شدند و در حریم ریلی صدها متر پیاده‌روی کردند تا به نقطه دسترسی به ناوگان حمل‌ونقلی برسند.

از این بدتر، اگر در آینده حادثه‌ای ناشی از خطا، نقص فنی یا سهل‌انگاری در بهره‌برداری رخ دهد، شرکت بهره‌برداری متروی تهران پاسخگو و طرف اصلی مسوولیت مدنی و کیفری است؛ آن هم بدون اینکه شهرداری مقصد، منابع لازم را برای ایفای این مسوولیت، در اختیارش قرار داده باشد.

در حال حاضر مالک زیرساخت‌های شبکه مترو در محدوده استان البرز، شهرداری کرج است و شرکت متروی کرج نیز فقط در بخش مالکیت زیرساخت‌ها از قبیل ریل، ایستگاه و زمین نقش دارد اما تا زمانی که بهره‌برداری به آنها واگذار نشده، با قرارداد خرید خدمت از شهرداری تهران منعقد نشده، مسوولیت حقوقی بر دوش آنها نیست؛ مگر اینکه حادثه ناشی از نقص، در بخشی باشد که وظیفه‌ی نگهداری از آن، به‌صراحت بر عهده کرج بوده باشد؛ مثل تأسیسات ایستگاهی که به‌طور رسمی به کرج سپرده شده است. البته در حوادث بزرگ احتمالی، مانند تصادف یا آتش‌سوزی در مسیر، معمولا کمیته‌ای شامل نمایندگان وزارت کشور، سازمان آتش‌نشانی و شرکت راه‌آهن شهری تهران و حومه تشکیل می‌شود تا مسوولیت‌ها را تعیین کند. اما مادامی که توافق جامعی درباره بخش خاکستری مدیریت متروی شهرهای اقماری صورت نگرفته، در اغلب موارد، باز هم مسوولیت اصلی متوجه شهرداری تهران و شرکت بهره‌برداری مترو خواهد بود.

الگوی پاریس بزرگ

شبکه متروی پاریس فقط مخصوص محدوده شهر پاریس نیست. بسیاری از خطوط مترو، از مرزهای اداری شهرداری پاریس بیرون می‌روند و به شهرهای اطراف، یعنی حومه پایتخت فرانسه می‌رسند. برای اینکه مدیریت چنین شبکه‌ی گسترده‌ای هماهنگ و منسجم باشد، نهادی منطقه‌ای (ساختاری معادل وزارت حمل‌ونقل در دولت محلی) مسوول برنامه‌ریزی و نظارت بر کل سامانه حمل‌ونقل عمومی پاریس و حومه است. این نهاد منطقه‌ای که زیر نظر شورا و دولت منطقه‌ی پاریس فعالیت می‌کند، وظیفه دارد سیاست‌گذاری، بودجه‌بندی و تعیین کرایه‌ها را برای همه وسایل حمل‌ونقل عمومی اعم از مترو، اتوبوس، تراموا و قطار حومه‌ای انجام دهد. هدف این است که مسافران بدون توجه به مرزهای اداری شهرها، بتوانند با یک سیستم بلیت واحد در تمام منطقه سفر کنند.

بهره‌برداری از خطوط مترو درون پاریس بیشتر در دست یک شرکت بزرگ عمومی است که مدیریت روزانه قطارها، ایستگاه‌ها و کارکنان را بر عهده دارد. اما در خطوطی که به حومه می‌رود یا در مناطق دورتر قرار دارد، شرکت‌های دیگری هم با قرارداد و نظارت همین نهاد منطقه‌ای فعالیت می‌کند. بولی که مردم هنگام خرید بلیت یا شارژ کارت پرداخت می‌کنند، مستقیما به حساب نهاد منطقه‌ای واریز می‌شود. این پول در واقع یک درآمد مشترک برای کل شبکه است و به شهرداری خاصی تعلق ندارد. این نهاد بعدا درآمد را بر اساس میزان مسافران، طول خطوط، هزینه نگهداری و نوع قرارداد هر شرکت بهره‌بردار، میان آنها تقسیم می‌کند. هزینه‌های بهره‌برداری به چند بخش تقسیم می‌شود. هزینه‌های روزمره عملیاتی مانند دستمزد کارکنان، برق و نگهداری ایستگاه‌ها، که معمولا از محل درآمد بلیت‌ها و یارانه‌ی منطقه‌ای پرداخت می‌شود. هزینه‌های سرمایه‌گذاری و توسعه‌ی شبکه (مثلا ساخت خط جدید یا نوسازی قطارها) که عمدتا از بودجه‌های دولتی و منطقه‌ای تأمین می‌شود.

یارانه‌ی اجتماعی برای پایین نگه داشتن قیمت بلیت‌ها نیز وجود دارد؛ چون کرایه‌ها معمولا کمتر از هزینه واقعی هر سفر است. این بخش را دولت مرکزی و منطقه‌ی پاریس با مالیات‌های خاص جبران می‌کند. بنابراین، حتی اگر یک نفر از داخل پاریس سوار قطار شود و تا یکی از شهرهای اطراف برود یا برعکس، پول بلیت در نهایت در اختیار همان نهاد منطقه‌ای قرار می‌گیرد. این نهاد است که تصمیم می‌گیرد سهم هر شرکت در هر شهرداری از درآمدها و هزینه‌ها چقدر باشد، تا تعادل مالی و خدماتی میان شهر پاریس و حومه حفظ شود.

♥ تالار شیشه‌ای یا اتاق انتظار؟
تالار شیشه‌ای این روزها به اتاق انتظار تبدیل شده است. بسیاری از سهام با نسبت قیمت به درآمد پایین معامله می‌شوند، اما تثبیت نرخ دلار توافقی زیر ۷۰ هزار تومان و نرخ سود ۳۵ درصدی، فضای رشدی بازار را محدود کرده است. این وضعیت، سرمایه‌گذاران را محتاط و محتاج به ابزارهای کم‌ریسک مانند صندوق‌های درآمد ثابت و طلا کرده است. هرچند بازار در مقطعی صعودی می‌شود، اما نبود اعتماد و فشار فروش اجازه تداوم نمی‌دهد. در چنین فضایی به اعتقاد کارشناسان تنها یک تحول سیاسی یا اقتصادی می‌تواند مسیر بورس را تغییر دهد.
بورس نیازمند محرک سیاسی
احمد اشتیاقی، تحلیلگر بازار سرمایه، درباره وضعیت فعلی بورس گفت: «بازار در این مقطع نشان داده است که برای شکل‌گیری یک روند صعودی پایدار، نیازمند تخصیص نقدینگی بیشتر در روزهای مثبت است. اما با فضای کنونی، فروشنندگان همچنان اطمینان کافی ندارند و شرایط بازار حالت تعلیقی پیدا کرده است. به همین دلیل، خریداران با قدرت وارد نمی‌شوند و فروشنندگان نیز به‌صورت پله‌ای در بازار ظاهر می‌شوند. تنها در صورتی که صف‌های خرید با حجم بالا شکل بگیرد، می‌توان انتظار داشت روند صعودی ادامه پیدا کند؛ در غیر این صورت، معمولاً پس از یک روز مثبت، فروشنندگان مجدداً وارد می‌شوند و بازار را منفی می‌کنند.»
او در ادامه افزود: «یکی از مهم‌ترین عواملی که این وضعیت را تشدید کرده، فضای مبهم سیاسی کشور است. از یک‌سو آینده توافق برجام با توافق احتمالی با آمریکا نامشخص است و از سوی دیگر، احتمال ارجاع پرونده ایران به نهادهای اروپایی وجود دارد که می‌تواند منجر به تشدید تحریم‌ها شود. در چنین شرایطی، سرمایه‌گذاران تمایل بیشتری به صندوق‌های درآمد ثابت و صندوق طلا پیدا کرده‌اند. به‌طور معمول، پرتفوی سرمایه‌گذاران از سهام کاسته و به سمت این ابزارهای کم‌ریسک حرکت می‌کند. برای نمونه، اگر سرمایه‌گذاری بیش از ۱۰۰ درصد سهام داشت، اکنون ممکن است نیمی از آن را فروخته و ۲۵ درصد در صندوق درآمد ثابت و ۲۵ درصد در صندوق طلا سرمایه‌گذاری کند تا بتواند ریسک‌های پیش‌رو را پوشش دهد.»
اشتیاقی همچنین به وضعیت نرخ ارز و تأثیر آن بر بازار سرمایه اشاره کرد و گفت: «از ابتدای سال تاکنون دلار توافقی در کانال زیر ۷۰ هزار تومان تثبیت شده و این موضوع ذهن سرمایه‌گذاران را به‌شدت درگیر کرده است. وقتی یک‌پس‌نرخ سود بانکی روی ۳۵ درصد قرار دارد و تورم در حدود ۳۰ درصد است، اما اجازه رشد نرخ دلار داده نمی‌شود، طبیعی است که سودآوری شرکت‌ها نیز رشدی نکند. این شرایط در کنار ابهامات سیاسی، بازار را در حالت تعلیق قرار داده و سرمایه‌گذاران را محتاط‌تر کرده است.»
این تحلیلگر بازار سرمایه در پایان خاطرنشان کرد: «تاکنون بسیاری از سهام‌ها در نقاط ارزنده‌ای معامله می‌شوند و قیمت‌ها حتی پایین‌تر از ارزش ذاتی قرار گرفته است. نسبت قیمت به درآمد (P/E) بیشتر شرکت‌ها در محدوده ۴ تا ۴ واحد قرار دارد که نشان‌دهنده ارزندگی بازار است. با این حال، تنها در صورتی می‌توان انتظار داشت بازار وارد روند صعودی شود که با تصمیمات سیاسی مهمی اتخاذ شود یا بسترهای جدیدی برای افزایش سودآوری شرکت‌ها فراهم شود. در غیر این صورت، بازار در همین نقاط تعادلی نوسان خواهد داشت و نمی‌توان چندان امیدوار به رشد پرقدرت آن بود. علاوه بر این، چالش‌گذاری دستوری همچنان به‌عنوان یکی از جان‌صنایع باقی مانده و فشار مضاعفی بر آنها وارد کرده است.»
■
♥ افت نسبت شاخص کل به شاخص هم‌وزن
بررسی آمار و ارقام نشان می‌دهد که نسبت شاخص کل به هم‌وزن در پایان معاملات روز گذشته به سطح ۳۰۲۶ واحدی رسیده است، این نسبت در پایان سال گذشته به سطح ۳۰۴۱ واحدی قرار داشت و افت این نسبت نسبت به ابتدای سال، نشانگر عملکرد بهتر سهام کوچک در قیاس با سهام بزرگ تالار شیشه‌ای است. بررسی یازدهی شاخص‌ها نیز این نکته را تأیید می‌کند؛ در حالی‌که شاخص کل بورس از ابتدای سال افت ۷۳ درصدی را متحمل شده، شاخص هم‌وزن تنها ۳ درصد از ارتفاع خود را از دست داده است. پس عملکرد بهتر نمادهای کوچک در قیاس با نمادهای بزرگ، موجب افت کمتر شاخص هم‌وزن در قیاس با شاخص کل و نهایتاً کاهش نسبت شاخص کل به هم‌وزن شده است.
افت نسبت شاخص کل به شاخص هم‌وزن تفاوت شاخص کل و شاخص هم‌وزن
شاخص کل بورس تهران به‌سه عنوان ناماگر اصلی بازار سهام شناخته می‌شود. این شاخص نماینده و مقیاس است. عملکرد بازار سهام در سال‌های گذشته، در سال‌های اخیر همواره تحلیلگران و سهامداران اشکالاتی را به شاخص کل مطرح کرده‌اند و همگی متفق‌القول بر این موضوع تأکید دارند که شاخص کل، دماسنج مناسبی برای بیان وضعیت بازار سهام نیست و نمی‌توان عملکرد شاخص کل را به سبدهای معاملاتی سهامداران تعمیم داد. البته آنچه که از سوی این افراد مطرح می‌شود، درست است.

و شاخص‌ها، بلکه در راستای یک استراتژی ملی بلندمدت صورت گرفته است. با این حال واکنش‌ها به تحولات اینتل متفاوت بود. بازار سهام آمریکا از این خبر استقبال کرد؛ قیمت سهام اینتل جهش یافت و سرمایه‌گذاران پیام حمایت جدی دولت را در قیمت‌ها لحاظ کردند. اما برخی سیاستمداران مانند سناتور رند پاول، این اقدام را «گامی به سمت سوسیالیسم» دانستند. همین واکنش‌ها نشان می‌دهد که حتی در کشوری با سنت دیرینه اقتصاد آزاد، ورود دولت به بازار همچنان حساسیت‌برانگیز است. به نظر می‌رسد، مداخله آمریکا مبتنی بر یک چارچوب قانونی مشخص و با هدفی شفاف یعنی حفظ مزیت فناوری و امنیت ملی صورت گرفته است. به بیان ساده، دخالت هدفمند و محدود، جایگزین مدیریت روزمره و سلیقه‌ای شده است.

مداخله دولت در بورس ایران

بازار سرمایه ایران اما چهره‌ای دیگر از مداخله دولت را نشان می‌دهد؛ چهره‌ای که بیشتر به کنترل کوتاه‌مدت و اهداف سیاسی شبیه بوده و از مسیر حمایت راهبردی فاصله گرفته است. بارزترین نمونه دخالت در بورس ایران، سیاست قیمت‌گذاری دستوری در صنایع کلیدی مانند خودرو است. دولت برای مهار تورم یا حمایت از مصرف‌کننده، قیمت‌ها را پایین‌تر از سطح واقعی تعیین می‌کند. پیامد این تصمیم، چیزی جز کاهش سودآوری شرکت‌ها، دلسردی سرمایه‌گذاران، افت تولید و در نهایت زیان سهامداران نبوده است. در این شرایط، تحلیل واقعی، جای خود را به تگرانی از آینده و ناکارآمدی ابزارها برای پیش‌بینی بازار می‌دهد. بخش عمده‌ای از شرکت‌های بزرگ بورس ایران در تملک نهادهای دولتی یا شبه‌دولتی است؛ از بانک‌ها گرفته تا صندوق‌های بازنشستگی و هلدینگ‌های بزرگ همگی به طور مستقیم یا غیرمستقیم در اختیار نهادهای وابسته به حاکمیت قرار دارند. این ساختار باعث شده که انتصابات مدیریتی اغلب بر پایه روابط سیاسی باشد. برخی از سیاست‌گذاری‌ها نیز ناکارآمدی خود را نشان داده‌اند. تصمیماتی مانند نرخ بهره بانکی، سیاست ارزی و میزان تزریق نقدینگی، مستقیماً بر چشم‌انداز بورس تأثیر می‌گذارد. در بسیاری موارد، دولت این سیاست‌ها را با نگاهی کوتاه‌مدت و برای جبران کسری بودجه یا مدیریت شاخص‌ها اتخاذ می‌کند. به همین دلیل، فضای پیش‌بینی‌پذیر و پایدار برای سرمایه‌گذاران شکل نمی‌گیرد. در مجموع، مداخلات دولت در ایران بیشتر به دخالت روزمره و مقطعی صرفاً با هدف پوشش موقت ناترازی‌ها شباهت دارد؛ دخالت‌هایی که به جای حمایت از تولید، فضای بازار را پرریسک و غیرقابل پیش‌بینی می‌سازد.

درس اینتل برای بورس ایران

مقایسه دو تجربه آمریکا و ایران، تصویر روشنی از تفاوت ماهوی دو نوع مداخله ارائه می‌دهد. در آمریکا، مداخله در اینتل بر اساس قانونی مشخص و با هدفی استراتژیک انجام شد. اما در ایران، تصمیمات ناگهانی و غیرمنظره رایج است. این بی‌ثباتی، سرمایه‌گذاران را به جای تحلیل به سمت سفته‌بازی و فعالیت‌های کوتاه‌مدت سوق داده و قدرت پیش‌بینی را از آنان می‌گیرد. بازار آمریکا در واکنش به حمایت دولت از شرکت اینتل رشد کرد، چرا که شفافیت و هدفمندی وجود داشت. در ایران اما سرمایه‌گذاران به مرور اعتماد خود را از دست داده‌اند، زیرا همان‌طور که طی سالیان گذشته نیز به این شکل بوده، سود شرکت‌ها بیش از آنکه به عملکرد واقعی بستگی داشته باشد، به اراده مقامات وابسته است. همین امر موجب خروج سرمایه از بورس و حرکت به سمت بازارهای موازی چون ارز و مسکن شده است. در یک بازار سالم، سرمایه به سوی شرکت‌های پربازده حرکت می‌کند. اما در بورس ایران، منابع به سمت شرکت‌هایی می‌رود که به رانت دولتی دسترسی دارند. این روند نه تنها بهره‌وری اقتصاد را کاهش می‌دهد بلکه انگیزه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی واقعی را نیز تضعیف می‌کند.دولت ۵سال قبل از یک سو مردم را به حضور در بورس دعوت کرد و از سوی دیگر با تصمیمات ناگهانی، ارزش دارایی آنها را کاهش می‌دهد. این تناقض، بورس را به بازیاری شکننده و پر تنش تبدیل کرده است. ماجرای اینتل نشان داد که دخالت دولت، ذاتاً منفی یا مثبت نیست؛ بلکه کیفیت، شفافیت و هدف آن است که تعیین می‌کند چنین اقدامی به تقویت اقتصاد و یا تضعیف آن منجر شود. در بازار ایران تا زمانی که مداخله‌ها با نگاه کوتاه‌مدت و سیاسی انجام گیرد، بازار سرمایه نمی‌تواند به ماموریت اصلی خود یعنی تجهیز و تخصیص بهینه منابع و استفاده حداکثری از ظرفیت بازار بدهی دست یابد. دولت باید نقش خود را بازتعریف کند؛ از مدیریت روزمره و تصمیمات دستوری فاصله بگیرد و به سمت سیاست‌گذاری کلان و حمایت‌های استراتژیک حرکت کند. همان‌طور که دولت آمریکا برای حفظ امنیت ملی به حمایت از اینتل دست زد، ایران نیز می‌تواند از این الگو درس بگیرد: حمایت هدفمند از صنایع راهبردی، می‌تواند جای خود را به کنترل قیمت‌ها یا پرکردن کسری بودجه بدهد. تنها در این صورت است که بورس ایران می‌تواند از بازاری پرریسک به بازاری کارآمد و جذاب برای سرمایه‌گذاری بلندمدت بدل شود؛ بازاری که به جای بازی کوتاه‌مدت، موتور توسعه پایدار اقتصاد کشور باشد.

مدیر عامل شرکت مشاور سرمایه‌گذاری هوشمند آبان، با اشاره به این‌که بازار سرمایه نیازمند ورود صنایع جدیدی است، به‌ویژه صنایعی که مردم به‌طور روزمره از آنها استفاده می‌کنند؛ گفت: پیش از ورود این مدل شرکت‌ها به بازار سرمایه، برندهای بزرگی با سابقه ۵۰ تا ۶۰ساله وارد بورس شدند و در ارزش‌گذاری آنها نیز چالش‌های مشابه وجود داشت. با این حال، فعالان حوزه اکوسیستم اقتصاد دیجیتال حتی حاضرند ارزش پایین‌تری از آنچه مدنظرشان است بپذیرند تا بتوانند از فضای بازار سرمایه استفاده کنند.
میثم کریمی، مدیرعامل شرکت مشاور سرمایه‌گذاری هوشمند آبان، با اشاره به پذیرش «مایکرت» در بازار سهام، گفت: قطعاً این نگرانی وجود دارد که این بیگ‌دیتاهی‌به که جمع‌آوری می‌شوند، کجا و چگونه مورد استفاده قرار می‌گیرند. این‌که یک شرکت استراتژی داتوطلبلانه بپذیرد نظارت نهادهی که هیچ منفعتی در عملکردش ندارد اعمال و وارد بازار سرمایه شود، قابل ستایش است. اما ای‌گلش این شرایط برای تمام شرکت‌ها فراهم باشد.
کریمی ادامه داد: تااین‌که مالی از بازار سرمایه ابزاری است که مخصوصاً در دو دهه اخیر رشد زیادی داشته و حتی در یک دهه اخیر روش‌ها و ابزارهای متنوعی معرفی شده است. عموماً فعالان حوزه اقتصاد دیجیتال جوانانی هستند که ابزارهای جدید دنیا را دیده‌اند و وقتی وارد بازار سرمایه می‌شوند، با این ابزارها مواجه شده و علاقه‌مند به استفاده از آنها هستند.

بورس در کف ۲۶۷ روزه

حمایت از بخش‌های تولیدی و سـرمایه‌گذاری‌های ارزشمند جهت رفع کامل ناترازی‌های انرژی صورت نگیرد نمی‌توان به تغییر روند بازار امیدوار بود، چرا که حتی هر صعود موقتی می‌تواند تنها به دلیل شرایط تورمی رخ دهد و صعود از منظر بهبود چرخه‌های تولیدی نباشد.

بازار از لنز آمار

دامسجح اصلی تالار شیشه‌ای روز گذشته با کاهش ارتفاع ۱.۳۳ درصدی روبه‌رو شد و در نهایت در محدوده ۲میلیون و ۴۳۸ هزار واحدی قرار گرفت. در این بین ناماگر هموزن نیز با افت ارتفاع ۰.۷۰ درصدی مواجه و در نهایت در سطح ۷۶۳ هزار و ۱۴۷ واحدی قرار گرفت. از سـوی دیگر شاخص کل فرابورس نیز که معیار مناسبی برای بررسی وضعیت سهام مختلف فرابورسی است، همسـو با سایر ناماگرها حدود ۰.۳۹ درصد سرخ‌پوش بود و در سطح ۲۳ هزار و ۱۶۶ واحدی کار خود را به اتمام رساند. ارزش معاملات خرد روز گذشته بازار سرمایه که شامل سهام، حق تقدم و صندوق‌های سپاهی بازر می‌شود مقدار ۲ هزار و ۸۴۱ میلیارد تومانی را ثبت کرده که نسبت به روز شنبه حدود ۶ درصد افت داشته است. از طرفی خروج پول به ۵۸۵ میلیارد تومان رسیده است.

بورس در مسیر نزولی

تجـمه نیک‌طبق، کارشناس بازار سرمایه در خصوص وضعیت بازار روز گذشته عنوان کرد: روز دوشنبه پس از تعطیلی میان‌هفته‌ای، افزایش عرضه‌ها در بازار سهام در حالی ثبت شد که ارزش معاملات در روزهای ابتدای ششمین ماه سال نسبت به ماه‌های اخیر کاهش محسوسی داشته است. البته موضوع کاهش ارزش معاملات با توجه به اینکه بسیاری از نمادهای قفل در صف فروش هستند طبیعی به نظر می‌رسد و با وجودی که سرمایه‌گذاران تصمیم به خروج از این بازار را دارند افراد زیادی موفق به فروش سهام خود نمی‌شوند و همچنان در صف فروش‌های سنگین گرفتار هستند. روز دوشنبه از سوی دیگر صندوق‌های طلا و سکه ورود پول حقیقی را به ثبت رساندند و در محدوده مثبت در حال معامله بودند. رشد قیمت صندوق‌های طلا و ورود پول حقیقی برخلاف کلیت بازار تنها می‌تواند به دلیل افزایش نگرانی‌ها در خصوص فعال‌سازی مکنایسم ماشه باشد که منجر به رشد قیمت طلای فیزیکی نیز شده است.

نیک‌طبق ادامه داد: در بررسی تکنیکال شاخص کل بورس نکته قابل‌توجه از دست رفتن حمایت ۲میلیون و ۴۶۰ هزار واحدی و ادامه نزول تا محدوده حمایت بعدی حوالی ۲میلیون و ۳۷۰ هزار واحدی است. آنچه این روزها در بورس تهران می‌توان مشاهده کرد بلاتکلیفی و تعلیق فکری دسته‌جمعی سهامداران در شرایط انتظار برای فعال‌سازی مکنایسم ماشه و تأثیرات آن بر

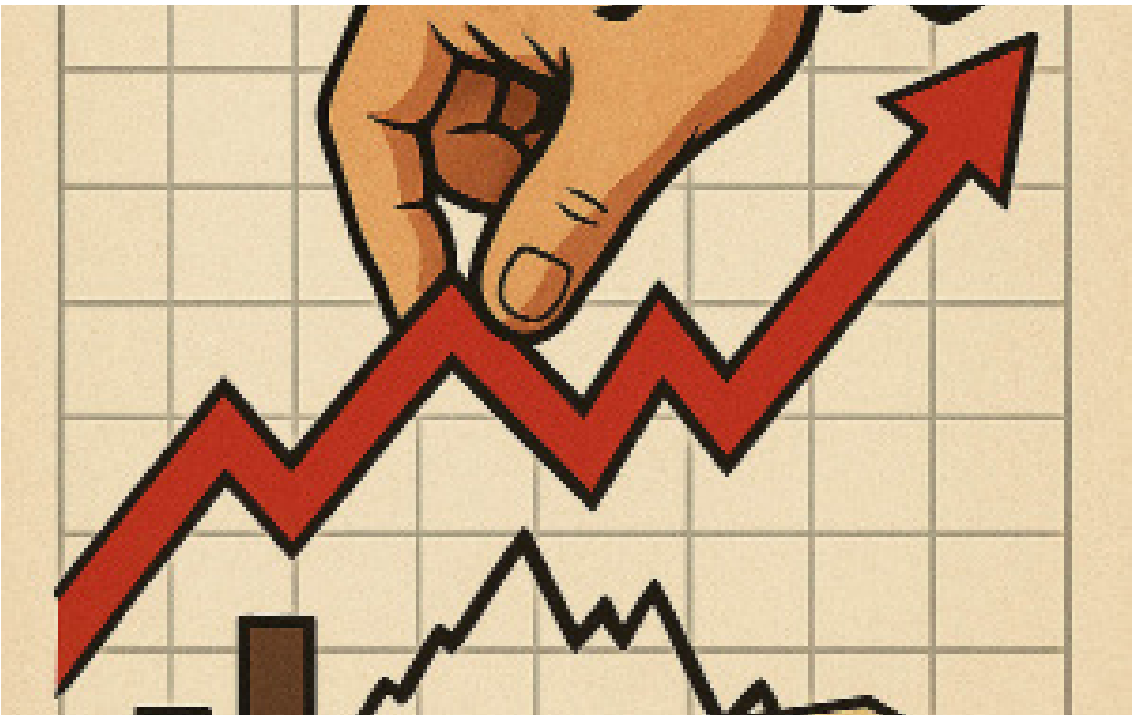
دلار و سکه در سقف ۴ماهه

کاهش یافته که به افزایش ریسک‌های سیاسی و در نتیجه افزایش نرخ دلار منتهی شد.

شمارش معکوس برای فعال‌شدن ماشه

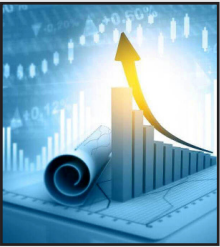
در آخرین تلاش‌ها برای کاهش تنش‌های سیاسی، مجید تخت‌روانچی، معاون سیاسی وزیر امور خارجه ایران روز سه‌شنبه با معاون‌های وزرای خارجه ترونیکی‌ای اروپایی گفت‌وگو می‌کند. پیش از این، خبرهایی مبنی بر احتمال تمدید مهلت فعالسازی مکنایسم ماشه تا ۶ ماه مطرح شده بود. همچنین روزنامه بریتانیایی تلگراف خبر داده که ایران تمایل دارد با پذیرش کاهش سطح غنی‌سازی اورانیوم، از فعالسازی مکنایسم ماشه و بازگرداندن تحریم‌های سازمان ملل توسط اروپائیان جلوگیری کند. از طرف دیگر کاظم غریب‌آبادی، معاون حقوقی و بین‌الملل وزارت امور خارجه ایران از گفت‌وگوی تلفنی خود با معاون وزیر امورخارجه چین خبر داد که طی آن به موضوع هسته‌ای، مذاکرات مربوط به آن و فعال شدن مکنایسم ماشه توسط ترونیکی‌ای اروپایی پرداخته و راجع به مواضع مشترک ایران، چین و روسیه در قبال آن رایزنی شد.

دو روی دخالت در بورس

فرحناز نعمتی – از نخستین روزهای شکل‌گیری بازارهای مالی، همواره صحبت از دخالت دولت در محافل اقتصادی به میان آمده بود. آیا دولت باید در بازار سرمایه دخالت کند یا باید اجازه دهد سازوکار عرضه و تقاضا آزادانه عمل کند؟ این سوال فکری نه تنها در فضای آکادمیک بلکه در تصمیم‌گیری‌های روزمره دولتها نیز حضوری پررنگ داشته است. مدافعان اقتصاد آزاد بر «دست نامرئی بازار» تأکید می‌کنند و معتقدند هر نوع مداخله دولت به ناکارآمدی، فساد و هدررفت منابع منجر می‌شود.

در مقابل، طرفداران مداخله استدلال می‌کنند که دولت برای مقابله با بحران‌ها، حفظ امنیت ملی و حمایت از صنایع حیاتی، ناگزیر از ورود مستقیم به بازار است. ماجرای اخیر دخالت دولت آمریکا در شرکت اینتل، نمونه‌ای برجسته از این مناقشه قدیمی را دوباره به سطح افکار عمومی آورد. گزارش وال‌استریت ژورنال نشان داد که دولت ایالات متحده، با تبدیل‌میلیاردها دلار کمک مالی به سهام، در حال تبدیل شدن به مالک نخست، تزریق نقدینگی به اینتل برای بازیابی جایگاه رقابتی خود و دوم، اعمال نظارت و جهت‌دهی به سیاست‌های شرکت تا تولید در خاک آمریکا تضمین شود. به بیان دیگر، این دخالت نه برای کنترل کوتاه‌مدت قیمت‌ها

منافع حضور شرکت‌های فعال اقتصاد دیجیتال

بورس تهران روز دوشنبه در دومین روز معاملاتی هفته، با فشار فروش گسترده‌ای مواجه بود. فشار فروشی که ریشه در عوامل کلان اقتصادی و ریسک‌های سیاسی دارد. این وضعیت، ادامه روند نزولی هفته‌های اخیر را نشان می‌دهد که بازار را در موقعیتی شکننده قرار داده است.

در این میان فشار فروش باوجود اینکه از ابتدای ساعات معاملاتی روز گذشته توان پرقدرتی نداشت؛ اما، قفترفته‌غبار سرخ‌پوشی بر تابلوی معاملاتی نقش بست و این روند تا پایان ساعات معاملاتی ادامه پیدا کرد، به‌طوری‌که بسیاری از نمادها سرخ‌پوش به استقبال روز سه‌شنبه خواهند رفت. این روند، بیانگر عدم اعتماد سرمایه‌گذاران به چشم‌انداز کوتاه‌مدت بوده و بازار را در چرخه‌ای از نوسانات منفی متوقف کرده است. این افزایش عرضه، فشار بر قیمت‌ها را تشدید کرده و بازار را به سمت سطوح پایین‌تر سوق می‌دهد که می‌تواند در روزهای آینده نیز ادامه یابد مگر آنکه محرک‌های مثبتی مانند اخبار سیاسی مثبت ظاهر شود.

خروج پول حقیقی‌ها همچنان یکی از چالش‌های اصلی بازار سهام بوده و روز گذشته نیز این روند ادامه پیدا کرد. سرمایه‌گذاران حقیقی که بخش عمده فروشنندگان را تشکیل می‌دهند، به دلیل نگرانی از ریسک‌های بین‌المللی، ترجیح می‌دهند به دارایی‌های کم‌ریسک‌تر مانند اوراق بدهی یا صندوق‌های طلا روی بیاورند. این خروج، نقدینگی بازار را کاهش داده و منجر به کاهش ارزش معاملات شده است. به نظر می‌رسد این افت، در کنار عوامل داخلی مانند هزینه بالای تأمین مالی شرکت‌ها و افزایش نرخ بهره، به عوامل خارجی مانند تنش‌های اقتصادی مرتبط است. از منظر تکنیکال، شاخص کل در روزهای گذشته حمایت کلیدی ۲میلیون و ۵۰۰ هزار واحدی را از دست داده است.

در صورت تداوم روند نزولی، احتمال ریزش بازار تا محدوده احتمالی ۲میلیون و ۳۵۰ هزار واحدی وجود دارد. از سوی دیگر صندوق‌های اهرمی همچنان با صف‌های فروش سنگین مواجه هستند و روز گذشته نیز این روند تداوم پیدا کرد. این صندوق‌ها که با ضریب اهرمی بالا عمل می‌کنند، در شرایط فعلی بازار با فشار فروش مضاعفی روبه‌رو هستند. سرمایه‌گذاران به دلیل ترس از زیان بیشتر، اقدام به فروش می‌کنند. این وضعیت، ریسک سیستماتیک بازار را افزایش می‌دهد و تا زمانی که اتمسفر بازار به صورت کلی بهبود پیدا نکند، صف‌های فروش پابرجا خواهند ماند. فعال‌سازی مکنایسم ماشه، با بازگشت تحریم‌های گسترده، می‌تواند ریسک‌های اقتصادی ایران را تشدید کند و منجر به افزایش نرخ شود. در بازار سهام، این ریسک سیستماتیک باعث افزایش نوسانات، افت دماسنج‌های اصلی و کاهش سودآوری صنایع وابسته به تجارت بین‌الملل خواهد شد. با وجود اینکه پیش از فعال‌سازی، سایه این تهدید اعتماد را کاهش داده و بازار را در حالت دفاعی نگه داشته است؛ در صورت اجرایی شدن آن، می‌تواند بازار را وارد فاز سرخ‌پوشی متفاوتی کند. با این وجود همچنان تا زمانی که سایه سنگین احتمال فعال‌سازی مکنایسم ماشه بر سر بازار وجود دارد و سیاست‌های حمایتی مانند

روز گذشته دلار آزاد با ثبت رقم ۹۵ هزار و ۶۵۰ تومان و سکه با ثبت رقم ۸۶میلیون و ۸۱۰هزار تومان، به بالاترین قیمت در ۴ماه گذشته رسیدند. مهم‌ترین عامل افزایش قیمت، تشدید ریسک‌های سیاسی بوده است؛ هر چند بانک مرکزی با پیش‌فروش سکه طلا در هفته جاری سعی در تغییر شرایط دارد.

در اولین روز کاری هفته جاری بعد از تعطیلات، دلار آزاد با افزایش ۱۵۵۰ تومانی به نرخ ۹۵ هزار و ۶۵۰ تومان رسید تا سقف جدیدی را بعد از جنگ تحمیلی ۱۲ روزه ثبت کند. تقویت ریسک‌های سیاسی از جمله نزدیک‌شدن به مهلت اعلام شده از سوی ترونیکی‌ای اروپایی برای فعال شدن مکنایسم ماشه و تاریک شدن آینده مذاکرات ایران و آمریکا، از عوامل افزایش ۱.۶۵ درصدی دلار در روز گذشته بود.

روز گذشته بازار دلار آزاد تحت‌تأثیر ریسک‌های سیستماتیک سیاسی قرار گرفت و افزایش ۱.۶۵ درصدی را تجربه کرد تا بالاترین نرخ را پس از ۲۴ فروردین سال جاری ثبت کند. در هفته‌های گذشته اخباری منتشر شد که حکایت از احتمال میزبانی نرور برای برگزاری مذاکرات میان ایران و آمریکا داشت. با این حال، در روزهای گذشته شانس مذاکره میان این دو کشور

 	♥ افزایش سهم قشم از خدمات دریایی خلیج فارس
صنعت بانکرینگ به عنوان یکی از بخش‌های کلیدی در تجارت جهانی انرژی، سالانه گردش مالی چشم‌گیری دارد. با توجه به موقعیت استراتژیک خلیج‌فارس و عبور سالانه بیش از ۵۰ هزار کشتی از این منطقه، ایران برنامه‌ریزی جدی برای افزایش سهم خود از این بازار را آغاز کرده است.	
جزیره‌ششم با مزیت‌های منحصر به فرد جغرافیایی و زیرساختی، به عنوان هاب رسمی بانکرینگ کشور معرفی شده و هدف آن دستیابی به ۵۰ درصد سهم بازار در خلیج فارس است.	
مدیر نفت و انرژی سازمان منطقه آزاد قشم با اشاره به گردش مالی ۲۰۰میلیارد دلاری صنعت بانکرینگ در جهان و سهم ۲۰میلیارد دلاری خلیج‌فارس، از برنامه‌های بلندپروازانه ایران برای افزایش حضور در این بازار خبر داد. جعفر خلیقی گفت: اکنون بیش از ۸۵ درصد بازار بانکرینگ خلیج‌فارس در اختیار بندر فیجیره امارات است، اما قشم با فاصله تنها ۵ مایلی از کریدور اصلی کشتیرانی، موقعیت بهتری برای جذب این بازار دارد.	
وی با تشبیه این صنعت به مجتمع‌های خدمات بین‌راهی برای کشتیرانی بین‌المللی گفت: بانکرینگ، مجموعه‌ای از خدمات از جمله سوخت‌رسانی، تأمین آب و خدمات فنی به کشتی‌هایی است که ماهادر مسیرهای بین‌المللی تردد می‌کنند. جزیره قشم با فاصله تنها پنج مایل از کریدور عبور بیش از ۵۰ هزار کشتی در سال، از مزیت جغرافیایی بی‌ظنری برخوردار است. مدیر نفت و انرژی سازمان منطقه آزاد قشم تأکید کرد: درحالی‌که بندر فیجیره بیش از ۵۰ مایل از این مسیر فاصله دارد، قشم با تنها ۵ مایل فاصله، ظرفیت بالایی برای جذب این بازار دارد.	
اگر زیرساخت‌های مورد نیاز، به‌ویژه در حوزه تولید سوخت کم‌سولفور (Low Sulfur) فراهم شود، قشم می‌تواند سهم ایران را به ۵۰ درصد ظرفیت بانکرینگ خلیج‌فارس ارتقا دهد. خلیقی با اشاره به طرح توسعه پالایشگاهی قشم تصریح کرد: در ۲سال آینده، جزیره قشم به ظرفیت تولید ۵۰۰ هزار تن سوخت کم‌سولفور مخصوص کشتی خواهد رسید. تحقق این هدف می‌تواند قشم را به یکی از بازیگران اصلی صنعت بانکرینگ در منطقه تبدیل کند و درآمدی بین ۳ تا ۴میلیارد دلار در مرحله نخست برای کشور به همراه داشته باشد. وی خاطرنشان کرد: برای تحقق این هدف راهبردی، نیازمند هم‌کاری و هم‌افزایی میان وزارت نفت، مجلس شورای اسلامی و سایر نهادهای حاکمیتی با سازمان منطقه آزاد قشم هستیم.	
تمام ظرفیت‌های لازم از جمله عمق مناسب آبخور، موقعیت جغرافیایی ممتاز و زیرساخت‌های فنی در قشم مهیا است. جزیره قشم با بهره‌گیری از مزیت‌های جغرافیایی و برنامه‌ریزی‌های کلان، ظرفیت تبدیل شدن به‌هاب بانکرینگ خلیج فارس را دارد. در صورت تحقق اهداف تعیین‌شده، نه تنها سهم ایران از بازار ۲۰میلیارد دلاری بانکرینگ منطقه افزایش می‌یابد، بلکه درآمدهای ارزی قابل‌توجهی نیز برای کشور به ارمغان خواهد آمد. این طرح می‌تواند نقطه عطفی در توسعه اقتصادی و تجاری ایران در منطقه باشد.	
■.....■	
♥ ۳ هزار روستابازار برای عرضه مستقیم محصولات کشاورزی ایجاد می‌شود	
مدیرعامل سازمان تعاون روستایی از برنامه‌ریزی برای توسعه ۳ هزار روستابازار و عرضه مستقیم کالاهای اساسی در کشور تا پایان دولت خبر داد.	
محمدرضا طلایی، رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران اظهار کرد: ساختار تعاون روستایی بیش از ۶۰ سال سلباقه دارد و نقش آن تصدی‌گر نیست بلکه نظارت و سیاست‌گذاری بر تشکل‌هایی است که توسط خود کشاورزان و تولیدکنندگان ایجاد شده‌اند.	
وی افزود: بر اساس مصوبه مجلس در برنامه هفتم توسعه، دولت مکلف است تا پایان این برنامه سهم تشکل‌های بخش کشاورزی را به ۲۰ درصد بازار برساند تا واسطه‌های غیر ضروری حذف و هزینه‌های مصرف‌کننده کاهش یابد.	
مدیرعامل سازمان تعاون روستایی تصریح کرد: هدف این است که مسیر تولید از مزرعه تا سفره کوتاه شود و تشکل‌هایی که از دل روستا شکل گرفته‌اند این نقش را ایفا کنند. وزیر جهاد کشاورزی نیز سیاست‌هایی را از ابتدای مسئولیت خود برای کاهش این فاصله در پیش گرفته و به تازگی به تشکل‌های زیرمجموعه سازمان تکلیف کرده که برای خرید، ذخیره‌سازی و توزیع برنج وارد عمل شوند.	
طلایی با اشاره به اینکه کشاورزان تولیدکننده هستند اما تجربه کافی در فروش محصولات ندارند، گفت: روستا بازارها و فروشگاه‌های تعاون روستایی به‌دلیل اعتمادی که کشاورزان به آنها دارند می‌توانند محصولات را مستقیماً عرضه کنند. محل‌های عرضه سال‌هاست با واسطه‌ها کار کرده‌اند و تغییر آنها دشوار است اما با استفاده از ظرفیت تشکل‌ها و ایجاد روستا بازارها این مشکل حل خواهد شد. وی با بیان اینکه تاکنون ۶۴ روستا بازار در کشور به بهره‌برداری رسیده است، اظهار کرد: هدف افزایش بی‌رویه تعداد این بازارها نیست بلکه رساندن کالا در نزدیک‌ترین نقطه به مصرف‌کننده اهمیت دارد. در هفته جهاد کشاورزی امسال ۶۶ روستا بازار از غرفه‌های کوچک تا بازارهای ۲۰ تا ۲۲ غرفه‌ای تشکیل شد. مدیریت این بازارها بر عهده اتحادیه‌های کشاورزی است.	

برق گرفتگی بوم‌گردی‌ها

۵ بیتا حسن پور – در حالی‌که صنعت گردشگری ایران با چالش‌های اقتصادی، حذف شدن سفر از سبد بسیاری از خانوارها، افول توریسم ورودی و... دست و پنجه نرم می‌کند

در حالی‌که صنعت گردشگری ایران با چالش‌های اقتصادی، حذف شدن سفر از سبد بسیاری از خانوارها، افول توریسم ورودی و... دست و پنجه نرم می‌کند، فعالان بوم‌گردی و اقامتگاه‌های روستایی با مشکلی جدی و کمتر دیده‌شده روبه‌رو هستند؛ قطعی‌های گرم آب و برق که نه‌تنها کیفیت خدمات را تحت‌تاثیر قرار داده، بلکه اعتماد و رضایت گردشگران را نیز خدشه‌دار کرده است.

به نظر می‌رسد موج خاموشی‌ها بوم‌گردی‌ها را دچار «برق‌گرفتگی» کرده و حیات آنها با چالش جدی مواجه شده است. یاور عبیری، رئیس جامعه انجمن‌های حرفه‌ای اقامتگاه‌های بوم‌گردی ایران و صاحب اقامتگاهی در استان کرمانشاه به «دنیای اقتصاد» می‌گوید: این مساله به شدت در کسب‌وکار بوم‌گردی تاثیرگذار است. وقتی ۲ تا ۴ ساعت برق قطع می‌شود، کیفیت خدمات‌دهی پایین می‌آید و مهمان ناراضی می‌شود. قطعی برق در منطقه ما حتی تا ۶ ساعت هم رخ داده است. شاید در تهران خاموشی محدود به دو ساعت باشد، اما در شهرستان‌ها ساعت‌های آن بیشتر و اثرش هم به مراتب شدیدتر است.

او توضیح می‌دهد که قطع برق فقط خاموشی چراغ‌ها نیست؛ آب هم به دلیل وابستگی به پمپ و مخزن، با تاخیر و مشکل مواجه می‌شود. عبیری می‌افزاید: چون آب را از مخزن می‌گیریم، وقتی برق می‌رود، آب هم قطع می‌شود تا زمانی که دوباره مخزن پر شود. ما برای کاهش بحران مخزن گرفته بودیم اما این مخازن هم پاسخگو نیست.

به گفته این فعال حوزه بوم‌گردی باید در ارزیابی بوم‌گردی‌ها، مواردی مانند داشتن جایگزین‌هایی برای تأمین برق لحاظ شود. او اضافه می‌کند: لازم است که همکاران در اقامتگاه‌های روستایی مخزن ذخیره، پنل خورشیدی و تجهیزات جایگزین داشته باشند تا آسیب‌ها به حداقل برسد. عبیری می‌گوید: ما همه تلاش‌مان را برای رضایت گردشگران می‌کنیم، ولی وقتی مهمان در اوج گرمای تابستان با قطعی چندساعته کولر روبه‌رو می‌شود، دیگر برایش مهم نیست غذایی که برای او تدارک دیده‌ایم کیفیت خوبی دارد یا بر خورد ما به عنوان میزبان یا او عالی است. متأسفانه قطعی برق و تبعات آن ذهنیت گردشگر

توسعه صادرات محصولات واحدهای کوچک

فرزانه صادق مالواجرد که به نمایندگی از هیات دولت به استان خراسان رضوی سفر کرده است، در نشست شورای اداری این استان، خواستار جلب مشارکت بخش خصوصی برای جبران فقر معیار آزادراهی در پهنه شرقی کشور شد.

وی در واکنش به اظهارات فعالان اقتصادی استان خراسان رضوی درباره فقر پهنه شرقی کشور از نظر دسترسی به آزادراه‌ها، گفت: توسعه آزادراه‌ها مستقیماً به بخش خصوصی ارتباط پیدا می‌کند و تعریف پروژه‌های آزادراهی جدید صرفاً با مشارکت بخش خصوصی میسر است. وی از استاندار خراسان رضوی درخواست کرد به هر روشی که امکان دارد، بستر مشارکت بخش خصوصی فراهم کند.

وی با اشاره به پروژه آزادراه حرم تا حرم در حد فاصل شهر قم تا مشهد که سال‌هاست در دست اجراست و هنوز به نتیجه نرسیده است، گفت: در این پروژه هم، مشکل سرمایه‌گذاری است، تلاش ما این است که مشارکت بخش خصوصی را تقویت کنیم البته این موضوع نیازمند مشارکت دولت است که آن را دنبال خواهیم کرد؛ ضمن اینکه مشکلات حوزه حمل‌ونقل با مساعدت استاندار قابل حل است.

صادق در ادامه، درباره مطالبه احداث خط ریلی سریع السیر در مسیر تهران – مشهد گفت: نمی‌خواهم وارد جزئیات شوم که آیا این مسیر نیازمند قطار برقی است یا سریع‌السیر

به سفر و منطقه ما را منفی می‌کند.

تجهیزات می‌سوزند، مواد غذایی از بین می‌رود

مشکل قطعی برق برای برخی، به معنای خسارت مالی مستقیم است. حسین کشتکارزاده، مدیر یک اقامتگاه بوم‌گردی در استان گیلان است. او می‌گوید: قطعی برق پمپ آب ما را دو بار سوزانده و ناچار شدیم آن را جایگزین کنیم. به علاوه مواد غذایی داخل یخچال فاسد می‌شوند و از این بابت هم به دردرس می‌افتیم.

به گفته او مجموعه‌های بزرگ‌تر نظیر هتل‌ها و.. ممکن است موتور برق داشته باشند، ولی اقامتگاه‌های کوچک‌تر چنین امکانی را در اختیار ندارند. این فعال حوزه بوم‌گردی می‌افزاید: البته ارتباط ما با مهمانان و گردشگرانی که برای اقامت به مجموعه ما می‌آیند خوب است و از آنجا که قطعی برق سراسری است و کل کشور را درگیر کرده، آنها معمولاً شرایط درک می‌کنند. کشتکارزاده توضیح می‌دهد که در منطقه آنها قطعی برق گاهی در سه‌ وعده مختلف در روز اتفاق می‌افتد و می‌افزاید: گاهی سه‌ بار در روز برق می‌رود، گاهی یک‌بار، و گاهی هم اصلاً نمی‌رود. ولی همین بی‌ثباتی باعث مشکل می‌شود، چون توان مدیریت را از ما می‌گیرد. البته آب در منطقه ما با قطعی برق ما به طور کامل قطع نمی‌شود و ما راه‌های دیگری برای تأمین آن داریم. با این حال وقتی پمپ خاموش می‌شود، فشار آب هم کاهش پیدا می‌کند.

او معتقد است که راحل‌با پایدار، استقلال اقامتگاه‌ها در تولید برق است و می‌گوید: در نهایت این واحدها باید مستقل شوند؛ موتور برق، انرژی خورشیدی و.. نمونه‌ای از تجهیزاتی هستند که باید به کار گرفته شوند. البته در مناطق و استان‌هایی مانند گیلان که بیشتر با گردوخاک و باران درگیر هستند، هزینه نگهداری تجهیزاتی برای انرژی خورشیدی بسیار بالاست. این فعال حوزه بوم‌گردی اضافه می‌کند: مهمان وقتی ببیند ما حتی در قطعی برق هم شرایط را مدیریت کرده‌ایم، حس اعتماد پیدا می‌کند و احتمالاً دوباره برای اقامت به مجموعه ما برمی‌گردد. از سوی دیگر سرمایه‌گذاری روی برق و آب پشتیبان، سرمایه‌گذاری روی آینده کسب‌وکار بوم‌گردی است.

کاشان؛ گرما، قطعی برق و کاهش تعداد گردشگران

برای برخی مناطق، بحران فراتر از قطع برق است. اکبر رضوانیان، فعال گردشگری در شهر کاشان، از شرایطی می‌گوید که آن را «فاجعه‌بار» می‌داند. او می‌افزاید: ما گردشگری نداریم که قطعی برق آن را دچار چالش کند. گرمای کاشان همیشه بوده، ولی در سال‌های اخیر مجموع عوامل اجتماعی، سیاسی و..باعث شده که گردشگری در این شهر به شدت آسیب ببیند. او می‌گوید: از سال ۹۸ به این طرف، گردشگر خارجی به شکل محسوس نداریم. همین موضوع باعث شده آمارهایی که داده می‌شود با واقعیت فاصله داشته باشد و ما نسبت به آن معترض باشیم. آنچه درباره گردشگری ما فعالان بوم‌گردی بین سال‌های ۹۳ تا ۹۸ تجربه کردیم اصلاً قابل مقایسه با امروز نیست.

به گفته او، حتی گردشگران داخلی هم کمتر تصمیم به سفر به کاشان می‌گیرند. این فعال بوم‌گردی اضافه می‌کند: گردشگر داخلی هم با مشکلات معیشتی و دغدغه‌های دیگر دست و پنجه نرم می‌کند. در بهار و مناسبت‌های خاص کمی رونق داریم، ولی تابستان، پاییز و زمستان تقریباً خالی هستیم و ضرب اشغال مجموعه‌های بوم‌گردی در کاشان به شدت پایین آمده است. متأسفانه حتی وقتی مسافر تصمیم به سفر به کاشان می‌گیرد، با گرما و قطعی برق روبه‌رو می‌شود. البته ما در این شهر قطعی آب جدی نداریم، ولی برق که برود، روی تصمیم گردشگر برای ماندن یا بازگشت اثر می‌گذارد.

اکبر رضوانیان تأکید می‌کند: بدون حمایت وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، بسیاری از همکاران ما نمی‌توانند حتی مخزن یا موتور برق تهیه کنند. این یعنی اگر همین روند ادامه پیدا کند، نه‌تنها گردشگری روستایی، بلکه گردشگری شهری هم ضربه می‌بیند و صاحبان اقامتگاه‌ها بار دیگر متضرر می‌شوند.

راه‌حل‌های جایگزین برای نگه داشتن گردشگران

در شرایطی که تورم، کاهش سفرهای خارجی و افت قدرت خرید گردشگران داخلی فشار زیادی بر صنعت گردشگری وارد کرده، تازاری در تأمین انرژی به یک چالش تازه تبدیل شده است. اگر اقامتگاه‌ها و روستاهای گردشگری نتوانند با این شرایط سازگار شوند، احتمال کاهش جدی تقاضا در سال‌های آینده وجود دارد. به علاوه مطالعات بازار گردشگری نشان می‌دهد که تجربه منفی در ذهن گردشگر باقی می‌ماند و احتمال بازگشت یا توصیه آن مقصد به دیگران را کاهش می‌دهد.

در فضای امروز که بسیاری از مسافران بر اساس تجربه دیگران در شبکه‌های اجتماعی تصمیم می‌گیرند، یک قطعی چندساعته برق یا آب می‌تواند به کاهش جدی تقاضا منجر شود. در مقابل، تجهیز اقامتگاه‌ها به زیرساخت‌های اضطراری نه‌تنها ریسک را کم می‌کند، بلکه می‌تواند به یک مزیت رقابتی تبدیل شود. اقامتگاه‌هایی که حتی در زمان بحران، آب و برق پایدار دارند، برای گردشگران که برای فرار از شلوغی شهر، گرما و ترافیک به این مجموعه‌ها پناه می‌برند، جذاب‌تر خواهند بود.

سازمان توسعه تجارت و اتاق اصناف ایران با امضای تفاهم‌نامه‌ای همکاری خود را برای تقویت صادرات غیرنفتی و بهره‌گیری از ظرفیت واحدهای کوچک و متوسط آغاز کردند. به گزارش خبرگزاری سازمان توسعه تجارت ایران، سند تفاهم‌نامه همکاری سازمان توسعه تجارت ایران با اتاق اصناف، از سوی محمدعلی دهقان دهنوی رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران و قاسم نوده فراهانی رئیس اتاق اصناف ایران امضا شد.

در این مراسم دهقان دهنوی بر نقش اصناف در صحنه‌های اقتصادی کشور تأکید و به تجربه موفق آنها در دوران دفاع مقدس، در تأمین نیازهای مردم و زنده نگه داشتن چراغ اقتصاد اشاره کرد. وی با تأکید بر بازآفرینی نقش اصناف در حوزه صادرات، اضافه کرد: تعداد قابل‌توجهی از بنگاه‌های کوچک و متوسط در کشور در قالب اصناف فعالیت می‌کنند، و به نظر می‌رسد برای حضور در بازارهای

جهانی باید این واحدها در کنار هم قرار بگیرند و با تشکیل خوشه‌ها، کنسرسيوم‌ها یا برندهای مشترک، هم‌افزایی ایجاد کنند.

به گفته محمدعلی دهقان دهنوی، در جهان تجربیات موفقی از این الگو وجود دارد و ایران نیز می‌تواند با کمک اصناف فعال در این شبکه می‌تواند در کوتاه‌مدت بازارهای همسایه و در بلندمدت دیگر مقاصد صادراتی ایران را پوشش دهد.

وعده وزیر راه برای گره‌گشایی از پروژه‌های آزادراهی

رو در سفرهایی که به کشورهای همسایه همچون تاجیکستان، قرقیزستان، ازبکستان و... صورت گرفته است، بر حضور استانداران مربوطه نیز تأکید داشته و دارند.

وی معتقد است حتی اگر برخی از دولت‌های غربی، کشورها را تحت فشار قرار دهند که برای ترانزیت کالا از مسیرهای دیگر استفاده کنند، باز هم ایران انتخاب اول بسیاری از کشورها خواهد بود؛ چراکه مسیری امن، ارزان، سبیل و کوتاه است و زمان و هزینه حمل‌نقل کالا را کاهش می‌دهد؛ ضمن اینکه دسترسی ایران به آب‌های آزاد برای کشورهای محصور در خشکی، امتیازی ویژه محسوب می‌شود.

به گزارش «دنیای اقتصاد» صادق که به عنوان نماینده دولت با هدف افتتاح و بهره‌برداری از پروژه‌های استان در هفته دولت و نیز بازدید از روند پروژه‌های مهم زیربنایی و مسکن به استان خراسان رضوی سفر کرده است، با حضور در شورای اداری استان، ۱۲۹۶ پروژه دولت با اعتبار کل ۴۲ هزارمیلیارد تومان را افتتاح کرد.

در این سفر ۲۲۸ واحد مسکن نیز از پروژه‌های نهضت ملی و احیای بافت فرسوده، تحویل متقاضیان شد. همچنین پروژه‌هایی در حوزه صنعت و معدن، برق‌رسانی، بهداشت و درمان، کشاورزی و منابع طبیعی، آب و فاضلاب، گردشگری و نیز عمران شهری و روستایی به بهره‌برداری رسید.

پایان طرح حفاظت از لیر

چشم‌انداز اقتصادی، اعتماد عمومی به ثبات پول ملی به طور کامل بازنگشته است. بنابر این، انتظار می‌رود در ماه‌های آینده تبعات این تصمیم مشخص شود.

تجربه ترکیه از بحران ارزی تا اصلاحات پولی

بررسی تحولات اقتصادی ترکیه از سال ۲۰۲۰ نشان می‌دهد که نرخ بهره این کشور نوسانات زیادی را تجربه کرده است. به عقیده کارشناسان همین نوسانات نرخ بهره عامل اصلی افزایش تورم در سال‌های گذشته بوده است. دخالت‌های مستقیم رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، در سیاست‌های پولی این کشور موجب کاهش متعارف نرخ بهره شد. او بانک مرکزی را تحت فشار قرار داد تا نرخ بهره را کاهش دهد، حتی در شرایطی که تورم در حال افزایش بود. همچنین با توجه به وابستگی ترکیه به واردات انرژی، افزایش قیمت جهانی حامل‌های انرژی از جمله دلایل تشدید تورم در سال ۲۰۲۱ بود. مجموعه این عوامل موجب شد که تورم به سطح بی‌سابقه ۸۵ درصدی در سال ۲۰۲۲ برسد.

با این حال پس از انتخابات سال ۲۰۲۳، زمانی که اردوغان شاهد این بود که انتخابات به دور دوم کشیده شد و به نظر می‌رسید اقتدار اردوغان پس از بیست سال منزلزل شده است، از این موضع خودش عقب‌نشینی کرد. اردوغان پس از پیروزی در انتخابات، با انتصاب تیم اقتصادی جدید، رویکرد خود را تغییر داد. او اهمیت شیمشک را به عنوان وزیر خزانه‌داری و دارایی و حقیظه غایه ارکان را به عنوان رئیس بانک مرکزی منصوب کرد. مهم‌ترین اقدام تیم اقتصادی جدید، کنار گذاشتن سیاست کاهش نرخ بهره و حرکت به سمت سیاست پولی انقباضی بود. بانک مرکزی طی ۸ مرحله نرخ بهره را از ۸.۵ درصد در ژوئن ۲۰۲۳ به ۵۰ درصد در مارس ۲۰۲۴ رساند. این اقدامات موجب کاهش تورم در اقتصاد ترکیه شد. به طوری که تورم که در نوامبر ۲۰۲۲ حدود ۸۵ درصد بود به تا پایان سال ۲۰۲۳ به حدود ۶۰ درصد رسیده بود که نشان از موفقیت اولیه این طرح است.

با این حال، افزایش نرخ بهره، اگرچه در کاهش تورم موثر بود، اما اقتصاد ترکیه را در شرایط رکود قرار داد. نرخ بهره بالا هزینه‌های استقراض را برای کسب‌وکارها و مصرف‌کنندگان افزایش داد، که منجر به کاهش سرمایه‌گذاری شد و رشد اقتصادی را متوقف کرد. به همین دلیل، بانک مرکزی از ماه دسامبر ۲۰۲۴ به تدریج رویکرد خود را تعدیل کرد و نرخ بهره را کاهش داد تا اقتصاد را به حالت عادی بازگرداند. این اقدام با هدف تحریک رشد اقتصادی و کاهش فشار بر بخش‌های تولیدی انجام شد و توانست پس از دو فصل، رشد تولید ناخالص داخلی را مثبت کند. این متغیر در سه‌ماهه پایانی سال ۲۰۲۴ به ۱.۷ درصد و در سه‌ماهه ابتدایی سال جاری به ۱ درصد رسید.

سنگین بود. برآوردها نشان می‌دهد این طرح تا پایان سال ۲۰۲۴ حدود ۶۰میلیارد دلار برای دولت هزینه ایجاد کرده است. از طرفی میزان سپرده‌های این حساب‌ها طی سال گذشته به شدت کاهش یافته که نشانه کاهش وابستگی و حساسیت فعالان اقتصادی به این طرح است و به دلیل همین ریسک پایین، سیاستگذاران موقعیت را برای توقف این طرح مناسب ارزیابی کرده‌اند.

از طرفی کاهش نرخ تورم و بهبود چشم‌انداز اقتصادی موجب شده که این طرح دیگر چندان ضروری نباشد. پس از انتخابات سال ۲۰۲۳، تیم اقتصادی جدید، سیاست‌های غیرمتعارف پیشین، از جمله کاهش نرخ بهره، را کنار گذاشت. و همین سیاست‌های انقباضی موجب کاهش نرخ تورم شد. آمارها نشان می‌دهد افزایش نرخ بهره را سطح ۴۶ درصد در سال ۲۰۲۵ توانست تورم را به ۳۳.۵ درصد در ژوئیه ۲۰۲۵ کاهش دهد. این موضوع با بهبود چشم‌انداز اقتصادی موجب افزایش جذابیت سپرده‌های مبتنی بر لیر در اقتصاد ترکیه شده است.

تصمیم دولت ترکیه برای توقف طرح سپرده‌گذاری محافظت‌شده در برابر نوسانات

ارزی (KKM) اگرچه هزینه‌های بالای این طرح را از دوش بودجه عمومی برمی‌دارد و

نشان می‌دهد که تیم اقتصادی جدید دولت در حال بازگشت به سیاست‌های متعارف

و قابل پیش‌بینی است، اما همچنان نگرانی‌ها مبنی بر دلاریزه شدن اقتصاد و کاهش

ارزش لیر باقی مانده است. بررسی‌ها حاکی از آن است که نسبت دلار ایالات متحده

به لیر ترکیه طی یک سال گذشته از ۲۴ به حدود ۴۱ افزایش یافته است؛ روندی که

بیانگر استمرار کاهش ارزش لیر در برابر ارزهای خارجی است. این آمارها نشان می‌دهد

که خطر دلاریزه شدن اقتصاد همچنان پابرجاست و با وجود کاهش نرخ تورم و بهبود

♥ پیامدهای اقتصادی قطع صادرات برای چین چهارمین شماره
چه اتفاقی خواهد افتاد اگر جریان نفت ایران – یک منبع حیاتی اما تحریمی برای چین – ناگهان متوقف شود؟ فشار آمریکا و احتمال بازگشت تحریم‌های سازمان ملل (مکانیسم ماشه) می‌تواند صادرات نفت خام ایران را مسدود کرده و ضمن آزمون امنیت انرژی پکن و افزایش هزینه‌های صنعتی در، ضربهای مالی به ایران وارد کند. ناوگان سایه و نفت تخفیف‌خورده صادرات نفت ایران با وجود تحریم‌های آمریکا، در سال‌های اخیر مسیری پرنوسان اما رو به رشد را طی کرده است. پس از سقوط به پایین‌ترین سطح ۴۰ ساله (حدود ۴۰۰ هزار بشکه در روز) در سال ۲۰۲۰، صادرات به حدود ۱.۴ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۲۳ رسید و در اوایل سال ۲۰۲۴ ۲۰۰ هزار بشکه در روز یعنی حدود ۱.۵ میلیون بشکه در روز نزدیک شد. با این حال، این روند در ماه‌های اخیر سال ۲۰۲۵ و پس از بحران‌های منطقه‌ای، مجدداً دچار کاهش شده است. با وجود این کاهش حجم، وابستگی ساختاری ایران به چین تغییری نکرده و همچنان حدود ۹۰ درصد از کل نفت صادراتی ایران توسط چین خریداری می‌شود. ایران برای تضمین فروش، نفت خود را با سیاست‌های قیمتی عرضه می‌کند. به گزارش رویترز در اواخر سال ۲۰۲۳، نفت خام ایران حدود ۱۳ دلار زیر قیمت شاخص برنت فروخته می‌شد که بر اساس داده‌های حجم صادرات و میزان تخفیف و برآورد تحلیلگران باعث صرفه‌جویی ۱۰ میلیارد دلاری برای پالایشگاه‌های چینی در آن سال شد. این تجارت توسط یک «ناوگان تریک» از نفتکش‌ها تسهیل می‌شود که معمولاً را با تغییر نام به مقصد می‌رساند. وابستگی چین به نفت تحریمی به عنوان بزرگ‌ترین واردکننده نفت جهان، چین در سال ۲۰۲۳ بیش از ۱۱ میلیون بشکه منبع بزرگ نفت خام چین است و ۱۵ درصد کل واردات آن را تأمین می‌کند؛ جایگاهی پس از روسیه و عربستان سعودی. بیشتر این نفت به پالایشگاه‌های مستقل «تی‌بات» در استان شاندونگ می‌رسد که با خوراک ارزان قیمت رونق گرفته و یک چهارم ظرفیت پالایشی چین را در اختیار دارند. سناریوی مکانیسم ماشه و شوک اقتصادی توقف ناگهانی این تجارت – چه از طریق اجرای سخت‌گیرانه‌تر تحریم‌های آمریکا یا بازگشت تحریم‌های سازمان ملل (مکانیسم ماشه) – یک شوک عرضه فوری ایجاد خواهد کرد. به گزارش وال‌استریت ژورنال حذف جریان فعلی نفت ایران که در سال ۲۰۲۵ به حدود ۱.۳ میلیون بشکه در روز کاهش یافته، حرفه‌ای بزرگ در سبد وارداتی چین ایجاد می‌کند.پیامدهای اقتصاد کلان سریع و دردناک خواهد بود. مستقیم‌ترین تأثیر، از دست دادن تخفیف‌های سنگین است. بر اساس گزارش‌های رویترز در سال ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ تحلیلگران پیش‌بینی می‌کردند برای سال ۲۰۲۵ میانگین تخفیف بین ۱۰ تا ۱۴ دلار در هر بشکه باشد، از دست دادن ۱.۳ میلیون بشکه در روز به معنای افزایش مستقیم ۱۳ تا ۱۸ میلیون دلاری در سال واردات چین در روز است. سالانه، این رقم به ضربه خیره‌کننده ۴.۷ تا ۶.۶ میلیارد دلاری به صورت‌حساب انرژی این کشور تبدیل می‌شود. این یک خطای محاسباتی نیست؛ بلکه یک مالیات مستقیم بر اقتصاد چین است.این ضربه مالی یک شوک تورمی قدرتمند ایجاد خواهد کرد. هزینه‌های بالاتر انرژی و خوراک، به کل اقتصاد سرایت کرده و حاشیه سود تولیدکنندگان پتروشیمی، پلاستیک و صنایع سنگین را کاهش می‌دهد. این در حالی است که پکن در حال حاضر با فشارهای داخلی و خارجی مواجه است که پس از همه‌گیری دست و پنجه نرم می‌کند. افزایش هزینه‌های انرژی می‌تواند ۰.۳ تا ۰.۵ درصد از رشد تولید ناخالص داخلی سالانه چین را در سال کاهش دهد. برای پالایشگاه‌های «تی‌بات» که بر پایه این نفت تخفیف‌دار ساخته شده‌اند، این شوک می‌تواند حیاتی باشد و به تعطیلی و اختلال در عرضه سوخت منطقه‌ای منجر شود. چین ابزارهایی برای کاهش ضربه در اختیار دارد: استفاده از سایر صادرکنندگان؛ افزایش واردات از تولیدکنندگان اوپک پلاس با ظرفیت‌های مازاد مانند عربستان سعودی و عراق؛ یا هدایت عرضه بیشتر از روسیه. استفاده از ذخایر استراتژیک: ذخایر بیش از ۹۰۰ میلیون بشکه‌ای پکن، پوشش چندین ماهه واردات را فراهم می‌کند. تنوع‌بخشی به انرژی: تسریع گذار به انرژی‌های تجدیدپذیر، گاز طبیعی و خودروهای برقی برای کاهش وابستگی به نفت. پیامدها برای ایران برای ایران، از دست دادن چین مخرب خواهد بود. چین تقریباً تمام صادرات نفت ایران را به خود اختصاص داده که در سال ۲۰۲۳ حدود ۳ میلیارد دلار ارزش داشت. بدون این بازار، ایران با بحران مالی، فشار ارزی و وابستگی عمیق‌تر به شبکه‌های غیررسمی مواجه خواهد شد. دولت ممکن است مجبور به ارائه سیاست‌های قیمتی جدید یا معاملات تهاوتی ناامیدکننده شود که درآمدهای دولتی را از بین می‌برد. از نظر استراتژیک، ایران نفوذ خود را از دست خواهد داد، زیرا مشارکت آن با پکن عمداً بر پایه نفت بنا شده است.

به زبان ساده بازار می‌ترسد، اما ابزارهای جذب شوک هم زیاد شده‌اند. اقتصاد جنگ زیرساخت‌ها دیگر تنها با شمارش «بشکه‌های از دست‌رفته» تعریف نمی‌شود، بلکه با زنجیره‌ای از هزینه‌های افزوده گره خورده است. هر حمله موفق به ترمینال یا پالایشگاه نه تنها نرخ‌های بیمه جنگ و خطر را افزایش می‌دهد، بلکه مسیرهای کشتیرانی را وادار به تغییر می‌کند و زمان از دست‌رفته به‌طور مستقیم در قیمت تمام‌شده انعکاس می‌یابد.

در همین حال، ناوگان سیلپایه‌ای که برای دور زدن تحریم‌ها شکل گرفته، با هر موج تازه ریسک، بخشی از ظرفیت خود را موقتاً از دسترس خارج می‌بیند یا مجبور می‌شود با هزینه‌های بالاتر فعالیت کند. آتش‌سوزی در پالایشگاه‌ها، مانند نمونه نواشاختینسک بیشتر از آنکه بر بازار نفت خام اثر بگذارد، حاشیه سود فرآورده‌ها را تحت فشار قرار می‌دهد و می‌تواند بازار گازوئیل و سوخت‌های میانی را در اروپا و آفریقا دچار بی‌ثباتی کند. در مجموع، این جنگ زیرساختی نوعی «ریسک سیستماتیک محلی» تولید می‌کند که بازار جهانی به کمک مازاد عرضه آن را مهار می‌کند، اما هزینه نهایی از جیب بیمه‌گر، حمل‌ونقل و در نهایت مصرف‌کننده پرداخت می‌شود.

صلح مهندسی‌شده آمریکا
واشنگتن در هفته‌های اخیر تلاش کرده مسیر گفت‌وگو میان مسکو و کی‌یف را زنده نگه دارد؛ اما هر بار که دود از یک ترمینال یا ایستگاه پمپاژ بلند می‌شود، «فضای اعتماد» در میز مذاکره تهی‌تر می‌شود. پیام اوکراین روشن است: تا زمانی که انرژی (منبع مالی جنگ روسیه) در معادلات صلح لحاظ نشود، توافق پایدار نیست. در طرف مقابل، کرملین حملات را نشانه نبود تضمین امنیتی می‌خواند و سخت‌تر امتیاز می‌دهد. بازار هم این کشمکش را با «ریسک ژئوپلیتیک ممتد، اما قیمت‌پذیر» قیمت‌گذاری می‌کند: نه صلح کامل که پریمیوم را حذف کند، نه جنگ کنترل‌ناپذیر که بازار را از جا کند.

اروپا در سه سال گذشته سهم انرژی روسیه را به‌شدت کم کرده، اما «قطع کامل» هنوز رخ نداده است. واردات نفت و گاز روسیه نسبت به ۲۰۲۱ سقوط کرده، گاز روسیه در سبد واردات اروپا از ۱۵۰ میلیارد مترمکعب به زیر ۵۲ میلیارد رسید و LNG آمریکا سهم اول را گرفت؛ با این حال، برخی مسیرها (از جمله دروژبا) برای کشورهای محصور در خشکی «حیات‌بخش» مانده‌اند.

نتیجه، همان شکاف سیاستی معروف است: برخی پایتخت‌ها حملات اوکراین را به‌عنوان «فشار مشروع» می‌بینند و برخی دیگر آن را «تهدید امنیت انرژی». این چندپارگی، دستیابی به یک استراتژی واحد برای قیمت‌گذاری ریسک و طراحی ذخایر راهبردی را سخت می‌کند.

بنا به گزارش نارنمای tradingeconomics.com و تا لحظه تنظیم این خبر قیمت شاخص برنت به ۶۸ دلار در هر بشکه رسید و نفت WTI حدود ۶۴ دلار در بشکه معامله شد. عامل کمکی بازار، امید به کاهش نرخ بهره در آمریکا و بهبود احساس ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بود؛ پیوندی که نشان می‌دهد نفت فقط داستان «بشکه» نیست، داستان «رشد جهانی» هم هست. اما دامنه افزایش‌ها همچنان با چتر مازاد عرضه مهار شد و بازار به‌جای حرکت هیجانی، «بله‌ای و محتاط» بالا رفت.

آینده بازار در سه سناریو
سناریوی پایه– پریمیوم پایدار: اگر حملات زیرساختی با همین بسامد ادامه یابد و تخریب‌های بزرگ‌مقیاس (از نوع از کاراندازی طولانی که‌هاب غظیم صادراتی) رخ ندهد، بازار در چارچوب مازاد عرضه ۲۰۲۵ تا ۲۰۲۶ ریسک را هضم می‌کند. قیمت‌ها با پریمیوم ژئوپلیتیک ملایم بالاتر می‌مانند، اما جهش‌های عمودی محدود است.
سناریوی پرریسک– تخریب گره‌های صادراتی بلندمدت: اگر حمله‌ای منجر به تعطیلی طولانی‌مدت یک ترمینال کلیدی (مثل اوست-لوگا) یا بخشی از خط لوله دروژبا شده و ظرفیت جایگزین به‌موقع فعال نشود، این «پریمیوم ریسک» می‌تواند به «شوک عرضه» تبدیل شود، مخصوصاً در فرآورده‌های میانی (دیزل اجت). در این وضعیت، حاشیه سود فرآورده‌ها بالا می‌رود و اروپا مجبور می‌شود برای زمستان ذخایر بیشتری جمع کند.
سناریوی کاهنده ریسک– گشایش دیپلماتیک با طراحی انرژی‌محور: هر گونه پیشرفت واقعی در گفت‌وگوهای صلح که «انرژی» را در قالب آتش‌بس زیرساختی، ترتیب‌ات تضمین عرضه یا خطوط فرمز مشترک طرفین وارد متن توافق کند، می‌تواند پریمیوم را سریعاً تخلیه کند. اما نشانه‌های امروز حاکی از آن است که چنین گشایشی به‌سادگی دست‌یافتنی نیست.

پیام پنهان حملات اوکراین برای بازار چند لایه است؛ پالایشگران اروپایی باید بیش از نفت خام، ریسک فرآورده را جدی بگیرند و با تنوع سبد خوراک، شوک‌های پالایشی روسیه را به‌طور کم‌تر تحمل کنند.
تجار و کشتیرانی ناچارند بیمه جنگ و مسیرهای جایگزین در باتلیک و دریای سیاه را از پیش قفل کنند، چراکه ناوگان سایه ناپایدار است و هر موج تحریمی می‌تواند هزینه حمل را جهش دهد.
سیاستگذاران اروپایی باید توجه کنند که کشورهای عضو آسیب‌پذیری یکسانی ندارند، پس یک راه‌حل مشترک برای همه جواب نمی‌دهد و باید ذخایر و قرارداده‌ها را بر همین اساس مدیریت کنند.

حتی طراحان صلح هم می‌دانند بدون پیوست انرژی (از آتش‌بس زیرساختی تا رژیم‌های نظارتی) هیچ چارچوب سیاسی پایداری دوام ندارد؛ دود یک پالایشگاه می‌تواند متن یک توافق را به خاکستر بدل کند. با این حال، بازار در برابر شوک‌سازی مقاوم مانده؛ نه به این دلیل که ریسک کم شده، بلکه به این دلیل که ظرفیت جذب ریسک افزایش یافته؛ از رشد عرضه جهانی و مسیرهای صادراتی متنوع گرفته تا LNG و تغییر سبد واردات اروپا. این همان پارادوکس امروز است؛ هر حمله پریمیوم را شارژ می‌کند اما بازار فرو نمی‌ریزد.

اگر این روند ادامه پیدا کند، بازار نفت با «ریسک قابل پیش‌بینی» روبه‌رو خواهد بود: قیمت‌ها بالا می‌رود اما کنترل‌پذیر است، مگر اینکه یک بخش حیاتی از زیرساخت‌های نفتی برای مدت طولانی از کار بایفتد یا انرژی به‌عنوان موضوع اصلی وارد مذاکرات جنگ و صلح شود؛ در آن صورت، وضعیت بازار دیگر قابل پیش‌بینی نخواهد بود چرا که

یا شوک واقعی رخ خواهد داد یا پریمیوم به‌سرعت تخلیه می‌شود؛ تا اطلاع ثانوی، نفت میان این دو کرانه در حرکت است: جنگ زیرساخت‌ها ادامه دارد و بازاری که هنوز نفس کم نیاورده است.

وزیر نفت از تدابیر بسیار خوب وزارت نفت برای تأمین سوخت زمستانی خبر داد و گفت: سطح ذخایر سوخت مایع نیروگاهی تا ۲۵ مرداد امسال حدوداً ۶۰ درصد نسبت به پارسل بیشتر است. به گزارش شانا، محسن پاک‌نژاد در گفت‌وگویی با بیان اینکه بخش عمده گاز طبیعی در زمستان در بخش خانگی، تجاری و صنایع جزء مصرف می‌شود، تأکید کرد: سوخت مورد نیاز نیروگاه‌ها با سوخت مایع جبران شود. وی با اشاره به تدابیر بسیار خوبی که در وزارت نفت اندیشیده شده است، تصریح کرد: ذخایر سوخت مایع نیروگاهی تا ۲۵ مرداد امسال حدوداً ۶۰ درصد نسبت به پارسال بیشتر است. زمستان گذشته کمبود ذخیره سوخت مایع در نیروگاه‌ها نگرانی‌های زیادی در خصوص پایداری شبکه‌های انرژی کشور به وجود آورد. گفته می‌شد که این شرایط به دلیل مصرف بیش از حد سوخت مایع در تابستان شکل گرفته بود. نیروگاه‌هایی که امکان مصرف سوخت مایع دارند در تابستان سال گذشته سوخت عمدتاً گازوئیل خود را مصرف کرده بودند و در زمستان با مشکل مواجه شدند. این موضوع به عواملی چون کاهش عرضه گاز در فصول گرم و افت تحویل سوخت مایع به آنها مرتبط داده می‌شد.	
---	--

نقشه راه تجارت و لجستیک

در تعمیق و تجمع این علوم کسب شده به خُرد برسند. بر همین مبنا می‌توان در بازاریسازی و تبلیغات، بسیار هوشمندانه‌تر، کم‌هزینه‌تر و اثرگذارتر ورود کرد. در بخش لجستیک هم اطلس تجاری می‌تواند بهترین مسیرها و بهینه‌ترین حالت‌های حمل‌ونقل را پیشنهاد دهد. رئیس اندیشکده حکمرانی هوشمند با اعلام این مطلب گفت: توسعه لجستیک یک فرآیند زمان‌بر است؛ بنابراین باید در توسعه این بخش، دید آینده‌نگرانه و در هم تنیده با اطلس تجاری داشت. به عنوان نمونه ممکن است طی سال‌های آتی و بر مبنای اطلس تجاری به این نتیجه برسیم که از خام‌فروشی سنگ آهن دست کشیده و به سمت صادرات کالاهای با ارزش افزوده مانند میکرد برویم.

بنابراین در این شرایط، توسعه لجستیک بر مبنای اطلس تجاری باعث تغییر مسیرها و نوع حمل‌ونقل از فلز به کانتینر ۴۰ فوت خواهد شد. از طرف دیگر، توسعه لجستیک در این بخش بدون لحاظ کردن اطلس تجاری ممکن است ما را با زیرساخت‌های حمل‌فله مواجه کند که طی سال‌های آتی از توجیه اقتصادی خارج شده است.

مدنی افزود: صادرات سنگ‌های زینتی مثال دیگری برای بیان در هم تنیدگی موضوع اطلس تجاری و لجستیک است. مثلاً فارغ از اطلس تجاری و با نگاه خام‌فروشی، نوع حمل‌ونقل در این زمینه قاعدتاً به صورت کشنده‌های کفی خواهد بود اما در نگاه مبتنی بر اطلس تجاری و خودداری از خام‌فروشی، ممکن است به این نتیجه برسیم که سنگ‌های زینتی را به دلیل حجم کم می‌توان با هواپیماهای مسافربری هم صادر کرد. در این شرایط که اطلس تجاری ضرورت تغییر حالت حمل‌ونقل را هم گوشزد کرده است، در بخش لجستیک باید به بررسی زیرساخت‌ها و قوانین این حوزه برای فراهم شدن امکان استفاده از حمل‌ونقل هوایی در صادرات سنگ‌های زینتی پرداخت کرد. رئیس اندیشکده حکمرانی هوشمند در ادامه گفت: مثلاً در بحث دارو فرض کنید با اتکا به اطلس تجاری، زمینه برای صادرات این کالای با ارزش فراهم شده است. در این شرایط به حمل‌ونقل هوایی یا استفاده از کانتینرهای یخچال‌دار نیاز پیدا می‌کنیم. بنابراین به طور کلی می‌توان گفت توسعه لجستیک باید مبتنی بر چشم آینده‌نگری چون اطلس تجاری برای رفع نیازهای آینده باشد نه رفع نیازهای گذشته که با آن درگیر بوده‌ایم.

وی افزود: در مواردی ممکن است نوع حمل بار تغییر نیابد اما مبدأ واردات عوض شود. مثلاً ممکن است از اطلس تجاری این نتیجه حاصل شود که واردات نهاده‌های دامی از آسیای میانه مقرون‌به صرفه‌تر از آمریکای جنوبی است. در این شرایط به جای توسعه امکانات تخلیه بار فله، ممکن است به توسعه گمرکات جدید نیاز پیدا کنیم.

تبغات توسعه لجستیک بدون آینده‌نگری
توسعه لجستیک بدون در نظر گرفتن اطلس تجاری، منجر به ایجاد زیرساخت‌های ناکارآمد و بدون استفاده خواهد شد. رئیس اندیشکده حکمرانی هوشمند با اعلام این مطلب به «دنیای اقتصاد» گفت: تخصیص درست منابع برای توسعه زیرساخت‌های لجستیک، ارتباط مستقیمی با آینده‌نگری در بحث ورود و خروج بارهای ترانزیتی و صادراتی و وارداتی دارد. اگر این موارد به صورت جزیره‌ای و جدا از یکدیگر پیش برود، در بهترین حالت ممکن است مثلاً طی یک بازه ۱۰ ساله موفق به حل چالش‌های کنونی شویم. این فرصت از دست رفته

پارادوکس تاب‌آوری بازار نفت

لیلا جلیلووند – در ظاهر، هر حمله اوکراین به تأسیسات نفتی روسیه باید «خبر بد» بازار باشد چرا که عرضه مختل می‌شود و قیمت‌ها طبیعتاً با ید جهش چشم‌گیر داشته باشند.

اما واقعیت این روزهای بازار نفت پیچیده‌تر است: قیمت‌ها بالا می‌روند، اما جهش‌های بزرگ رخ نمی‌دهد؛ ریسک‌های ژئوپلیتیک شعله‌ور می‌شوند، اما ساختار بازار جهانی (با مازاد عرضه پیش‌رو و مسیرهای تازه صادرات) شوک را جذب می‌کند. تازه‌ترین موج حملات اوکراین به ایستگاه پمپاژ «اونچا» در مسیر خط لوله دروژبا، ترمینال سوخت «اوست-لوگا» و پالایشگاه «نواشاختینسک» یکبار دیگر این «پارادوکس تاب‌آوری» را عیان کرد: بهای برنت و WTI روز دوشنبه ۲۵ ماه اوت و به دنبال حملات اوکراین به زیرساخت‌های نفتی مسکو بالا رفتند، اما نه آن‌قدر که از کنترل خارج شوند. در این مقطع فراتر از روایت کلیشه‌ای «حمله اوکراین – جهش قیمت»، آنچه اهمیت دارد این است که جنگ زیرساخت‌ها چگونه ریسک بیمه و حق بیمه حمل را افزایش داده، ناوگان سایه را فعال‌تر کرده، شکاف‌های درون اتحادیه اروپا را عمیق‌تر ساخته و حتی روند صلح طراحی‌شده در واشنگتن را تحت‌تأثیر قرار داده است؛ و با وجود همه این تحولات، بازار جهانی هنوز با یک شوک تمام‌عیار فاصله معناداری دارد.

ناوگان سایه

نفت دیگر تنها کالایی اقتصادی نیست، بلکه یک ابزار دیپلماتیک در چانه‌زنی میان قدرت‌ها محسوب می‌شود.

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

ناوگان سایه

در شرایطی که تجارت خارجی ایران با چالش‌های متعددی از جمله هزینه‌های بالای حمل‌ونقل، از دست رفتن بازارهای صادراتی و توسعه نامتوازن زیرساخت‌ها مواجه شده، کارشناسان بر لزوم نگاه آینده‌نگرانه به پیوند تجارت و لجستیک تأکید می‌کنند.

نقشه راه تجارت و لجستیک

تجارت جهانی امروز تنها به تولید و فروش کالا محدود نمی‌شود؛ بلکه کیفیت

✚ خرد جمعی برای حل بحران‌ها

پانزدهمین رویداد جامع معدن و صنایع معدنی از صبح روز دوشنبه ۲۷ مردادماه به همت گروه رسانه‌ای «دنیایاقتصاد» در مرکز همایش‌های برج میلاد آغاز به کار کرد. این رویداد تا ۳۰ مردادماه ادامه دارد. بررسی چالش‌های اصلی بخش معدن و صنایع معدنی از جمله تنازازی‌های انرژی، توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های حمل‌ونقل، الزامات محیط زیستی در کنار تداوم فعالیت‌های معدنی و همچنین تحقق اهداف توسعه‌ای در زنجیره فولاد کشور، از جمله مهم‌ترین موضوعات مطرح شده در این همایش بودند. در همین حال ارائه راهکارهای عملی برای توسعه پایدار بخش معدن مورد توجه سخنرانان این رویداد مهم معدنی قرار گرفت. سیدمحمد اتابک وزیر صنعت، معدن و تجارت نیز در پیامی ویدئویی خطاب به حاضران در این همایش، به نقش رویداد جامع معدنی و صنایع معدنی «دنیای اقتصاد» در مسیر پیشرفت صنایع اشاره داشت و تأکید کرد که گذار از ابربحران‌های کنونی نیازمند خرد جمعی و بهره‌مندی از نظرات متخصصانی همچون حاضرین در این رویداد است.

در ابتدا علیرضا بختیاری، مدیرمسئول ضمن خوشامدگویی به حاضران، در رابطه با چالش‌های بخش معدن ایران گفت: در سال‌های اخیر، با توجه به اعمال تحریم‌های گسترده، تغییرات سریع بازارهای جهانی و نیاز به انطباق با استانداردهای بین‌المللی، معدن و صنایع معدنی ایران با چالش‌های متعددی روبه‌رو بوده است. در یکسو، نوسانات قیمت مواد اولیه، تنازازی انرژی و ریسک‌های سیاسی و در سوی دیگر، فشارهای زیست‌محیطی و الزامات قانونی جدید، نیازمند توجه ویژه‌ای هستند.

بختیاری در ادامه گفت: در سال‌های گذشته، این هشدار داده شد که سرمایه‌گذاری در بخش معدن و صنایع معدنی رشد قابل اعتنایی ندارد و رشد بلندمدت این بخش در معرض خطر است. اکنون متأسفانه همه آن نگرانی‌ها به‌قوت خود باقی است و مسائل دیگری نیز به آن اضافه شده است. او تأکید کرد: نخستین و مهم‌ترین عامل غیراقتصادی که راه فعالیت‌های اقتصادی را نامحور کرده، تهدید خارجی و موانع تحریمی است. مرتفع کردن این موانع، در گرو افزایش تحرک دسته‌جمعی و تقویت قوای دفاعی کشور و تقویت سرمایه‌های فرهنگی و اجتماعی و تحکیم وحدت ملی است. بختیاری ادامه داد: ایران در دو دهه اخیر بسیاری از فرصت‌های اصلاح اقتصادی را از دست داده است و در سال جاری که قرار بود استع مطابق مفاد سند چشم‌انداز بیست ساله، به «جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه آسیای جنوب غربی» دست یابد، با این هدف فاصله زیادی دارد.

گفت: با این حال، هنوز روزنه‌های امید گشوده است و با مدیریت علمی و سنجیده امور می‌توان اوضاع را بهتر کرد. بنیاد معدن و صنایع معدنی از جنبه تولید بر نوسازی تکنولوژی و از جنبه تجاری بر صادرات استوار است. فعالان صنایع معدنی برای اجرایی کردن این دو جز، مکمل، قابلیت‌های تخصصی کافی دارند و به کمک دولت نیاز ندارند، اما این فعالیت‌های تکنیکی و بنگاهی خواه ناخواه با سیاستگذاری‌ها و تصمیم‌های دولت گره خورده است.

بختیاری در پایان تأکید کرد: امیدواریم دولت با درس گرفتن از تجربه‌ها و ناکامی‌ها در زمینه تحقق اهداف سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ و کاستی‌ها در اجرای برنامه‌های توسعه و عدم‌توازن‌های آشکار و پنهان در بودجه‌های سالانه، اکنون متقاعد شده باشد که اهالی کسب‌وکار و بازارها منطق اقتصاد را بهتر می‌شناسند و هر چه فاصله دولت از بنگاهداری و تصدی‌گری بیشتر شود، چشم‌انداز رشد اقتصادی و رفاه همگانی روشن‌تر می‌شود. ضرورت اتکا بر خرد جمعی برای مواجهه

با ابربحران‌ها سید محمد اتابک، وزیر صنعت، معدن و تجارت در پیامی ویدئویی برای حاضران در رویداد جامع معدن و صنایع معدنی ۱۴۰۴، از پیشکسوتان، اندیشمندان و متخصصان حاضر در این همایش قدردانی کرد و گفت: قدردان برگزاری سالانه همایش معدن و صنایع معدنی توسط مجموعه رسانه‌ای «دنیای اقتصاد» هستیم. هر ساله بر غنای این همایش افزوده شده است. این رویداد در طول سالیان گذشته تاثیر بسزایی بر پیشرفت صنایع داشته است و در همین راستا از زحمات مدیرمسئول این گروه رسانه‌ای تشکر می‌کنم.

او ضمن اشاره به برگزاری همایش جامع معدن و صنایع معدنی در ترازوی جهانی افزود: این رویداد در سال جاری بنا ابتکار و ایجاد رویکردی جدید به تولید و بازار برگزار می‌شود و اثرات مثبت و ماندگاری را برای صنایع به دنبال خواهد داشت. وزیر صمت با اشاره به بحران‌های پیش روی صنعت و معدن گفت: در حال حاضر فعالان بخش معدن و صنایع معدنی با چالش‌های متعددی در روند فعالیت خود مواجه هستند. این مشکلات در سال‌های گذشته شدت گرفته و اکنون به ابربحران بدل شده‌اند. تنازازی انرژی یکی از همین ابربحران‌هایی است.

اگر افسانه‌ها واقعی بودند، چه می‌شد؟ اگر جهان به شکلی بود که افسانه رنگ واقعیت می‌گرفت، احتمالاً کیمیاگری دیگر یک خیال خام نبود. یا مثلاً الدورادو دیگر یک شهرخیالی با کوه‌هایی از طلا نبود. می‌شد با انواع رمز و رازهای کیمیاگران، از خاک سیاه طلای ناب ساخت و همه را ثروتمند کرد. می‌شد شکلی از جهان را خلق کرد که در آن هرکس با فراغ بال در پی ساختن جهانی باشد که در آن منابع بسیار زیاد است. کار معدن و صنایع معدنی همین است. اغراق نیست اگر بگوییم اکتشاف پهنه‌های معدنی بسیار بزرگ و ثروت‌ساز در ایران می‌تواند افسانه‌ها را واقعی و دنیایی بی‌نهایت بهتر را برای ۸۵ میلیون ایرانی بسازد. اکتشاف امروز آنقدر مهم و حیاتی است که می‌تواند با تبدیل کردن معدن به نفت جدید نفتخانه ایران، «کشور» را از نو به ریل توسعه بازگرداند. چرا؟ پاسخ روشن است.

نقشه گنج ۱۰ تریلیون دلاری

ایران با دارا بودن حجم عظیمی از منابع طبیعی با ارزش بالغ بر ۲۷ تریلیون دلار، پس از روسیه، آمریکا، کانادا و عربستان، در جایگاه پنجمین دارنده ذخایر ثروت به ویژه منابع معدنی استقرار دارد. گزارشی که ماینینگ دات‌کم منتشر کرده نشان می‌دهد ایران یکی از سرزمین‌های افسانه‌ای برای اکتشاف و تولید معدنی است که با این حال، تنها ۲ درصد از این ذخایر شناسایی و بهره‌برداری شده‌اند. بحرانی که نشان‌دهنده کج‌توجهی تاریخی به ظرفیت بالای توسعه معدن‌کاری در ایران برای تولید است. ظاهراً در سال‌های اخیر، رویکردهای نوین و تحول‌آفرینی در زمینه اکتشافات معدنی و تولید داده‌های پایه، از جمله همکاری‌های گسترده با بخش خصوصی و دانشگاه‌ها، استفاده از فناوری‌های هوشمند و هابرد، و ارتقای استانداردهای آزمایشگاهی، زمینه‌ساز تسریع در توسعه این بخش و افزایش ارزش افزوده برای توسعه اکتشافات معدنی خواهد بود. این تحولات، با نگاه ویژه به مشارکت بین‌المللی و بهره‌گیری از توان فنی و مالی بخش خصوصی، می‌تواند به محرکی قوی برای رشد اقتصادی پایدار کشور تبدیل شود. با اینحال نمی‌توان از این خطای تاریخی گذشت که در کشوری که مواد معدنی همچون گنج‌های باستانی در جای‌جای آن نهفته است، در فاصله سال‌های ۱۳۴۰ تا ۱۴۰۴ این اندازه بی‌توجهی به تهیه و تدوین نقشه ذخایر معدنی صورت گرفته باشد.

وضعیت اکتشافات معدنی

ایران به عنوان یکی از پنج گنج پنهان معدنی جهان، اگر به اندازه کافی اکتشاف شده بود امروز از منظر نقش‌آفرینی معدنی در زنجیره‌های جهانی تأمین دست‌کم چیزی در حد و اندازه کانادا یا استرالیا بود. اما کاهلی داخلی و تحریم‌های بین‌المللی همه دست به دست هم داد تا اینکه ایران از گردونه رقابت با رقبا جا بماند. جالب اینکه اگر ایران به سمت بهره‌برداری از حداقل ۵ درصد منابع طبیعی خود می‌رفت راه را برای دست‌کم ۱۴۰۰ میلیارد دلار منابع معدنی جهت فـرآوری و صادرات خام با می‌کرد. این یعنی اگر کشور در دو دهه اخیر بیش از ۱ تریلیون دلار درآمد نفتی نداشته، معدن نیز می‌توانست در صورت توسعه اکتشاف و تجهیز و سرمایه‌گذاری به همین اندازه برای ایرانیان ثروت و قدرت به همراه آورد.

جالب اینکه یک تخمین کلی از ذخایر معدنی خام و ارزش‌آفرینی آنها در بخش صنعت و معدن نشان می‌دهد کشور می‌توانست با این دارایی عظیم حدود ۱۰ تریلیون دلار ثروت خلق کند یا به اقتصاد جهان این ثروت را ارزانی دارد. با اینحال تاکنون تنها حدود ۲ درصد از ذخایر معدنی کشور شناسایی

نقشه گنج ۱۰ تریلیون دلاری

عرشیا حسن پور – اگر افسانه‌ها واقعی بودند، چه می‌شد؟ اگر جهان به شکلی بود که افسانه رنگ واقعیت می‌گرفت، احتمالاً کیمیاگری دیگر یک خیال خام نبود. یا مثلاً الدورادو دیگر یک شهرخیالی با کوه‌هایی از طلا نبود.

یک کارگر در یک معدن روباز در استان خراسان جنوبی.

و بهره‌برداری شده‌اند. این فاصله گسترده میان ذخایر کشف شده و کل ذخایر موجود، به ما یک کلید طلایی برای عبور از بحران‌های مختلف اقتصاد ایران می‌دهد. اینکه با باز کردن مسیر توسعه معدنکاری در ایران، ضمن پر کردن شکاف ۹۸ درصدی موجود راه را برای وارد شدن ایران به یک بازی بزرگ باز کنیم. اخیراً و از زمان روی کار آمدن دولت چهاردهم فضا برای کار بخش خصوصی فراهم شده و حجم پروژه های اکتشاف با یک رشد نمای ۷ برابر شده است. رشدی که بخش عمده آن مدیون به رسمیت شناخته شدن بخش خصوصی در حوزه اکتشاف است. وزارت صمت که متولی حوزه اکتشاف و زمین‌شناسی است با آگاهی از ضرورت شناسایی منابع معدنی به عنوان گام اول توسعه این بخش سعی کرده داده‌های پایه را برای شرکت‌های معدنی و اکتشاف‌گران مهیا کندف از روش‌های نوین نظیر تحلیلگری داده مبتنی بر هوش مصنوعی برای شناخت بهتر از ویژگی‌های فنی پهنه معدنی ایران سود می‌برد و

چند راهبرد کلیدی در زمینه اکتشاف

داده، نقشه، مجوز و پشتیبانی؛ اینها همه چیزهایی است که دولت در کشورهای موفق در حوزه معدنکاری به بخش خصوصی می‌دهند تا رنگ شروع اقتصاد به صدا درآید. اکتشاف، فعالیتی پرریسک و پیچیده است؛ اما در بسیاری از کشورهای جهان، دولت‌نقش تسهیل‌گر و حمایتی در این زمینه دارند و بخش خصوصی عمدتاً در مراحل بعدی بهره‌برداری و فراوری وارد می‌شود. در ایران نیز وزارت صمت با مأموریت اصلی تولید و انتشار داده‌های پایه معدنی، توانسته است ریسک اکتشاف را تا حدود ۷۰ درصد کاهش دهد. این نهاد با تمرکز بر تولید داده‌های پایه و فراهم‌کردن دسترسی سریع و آسان آن برای بخش خصوصی، بستتر مناسبی برای ورود سرمایه‌گذاران و توسعه فعالیت‌های معدنی فراهم می‌کند.

یکی از تحولات کلیدی در رویکرد جدید وزیر صمت به حوزه اکتشاف و زمین‌شناسی، واگذاری فعالیت‌های مربوط به گواهی کشف و معدن‌داری به بخش خصوصی و متمرکز شدن سازمان بر تولید داده‌های پایه است. این تغییر رویکرد باعث شده‌است که سازمان تابعه صمت بیشتر به نقش تسهیل‌گری و ایجاد زیرساخت‌های اطلاعاتی معدنی بپردازد و از ورود مستقیم به فعالیت‌های معدن‌داری پرهیز کند.

در راستای توسعه و به‌روزرسانی فرآیندهای اکتشافی نیز، سیدمحمد اتابک چند راهبرد کلیدی تعریف کرده‌است: ده فرمان صادره برای معدنکاری مدرنیزاسیون به این شرح‌اند :

- توسعه نظام داده‌های پایه اکتشاف
- استفاده از توان و سرمایه بخش خصوصی
- دیجیتایی کردن روندها
- هوشمندسازی فعالیت‌های اکتشافی
- بهره‌گیری از فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی در فرایند تحلیل و گزارش دهی
- استفاده از روش‌های پیشرفته ژئوفیزیک هابرد
- واگذاری مهترین روندهای نوآورانه و فنی و آزمایشگاهی و اجرایی به دانشگاه‌های برتر کشور
- ورود به فاز اکتشاف معدنی در دریا‌های شمال و جنوب کشور
- استانداردسازی فرآیندهای علمی و آزمایشگاهی

یک معدن روباز در استان خراسان جنوبی.

معاملات جهانی طلا در شامگاه جمعه، در قیمت ۳۳۳۵ دلار بر اونس پایان یافت.قیمت طلا در روزهای آغازین هفته، به دلیل فروکش کردن شوک ناشی از بحث تعرفه بر طلای سوئیس، کاهش یافت و حتی به کف کوتاه‌مدتی نزدیک به ۳۳۴۰ دلار رسید. انتشار گزارش شاخص مصرف‌کننده مطابق انتظار، اندکی موجب رشد قیمت شد، اما اثر آن پایدار نماند. سپس گزارش PPI بالاتر از پیش‌بینی‌ها، انتظارات برای کاهش نرخ بهره فدرال‌رزرو در ماه سپتامبر را تضعیف کرد و قیمت طلا را به کف هفتگی در محدوده ۳۳۳۰ دلار بر اونس کشاند. پس از آن، بازار در محدودهای بسیار محدود نوسان کرد و گزارش‌هایی مانند خرده‌فروشی و اعتماد مصرف‌کننده تغییر محسوسی در معاملات جهانی طلا ایجاد نکردند. در گفت‌وگو با کارشناسان وال‌استریت بر این بود که بازار در کوتاه‌مدت بیشتر در مسیر حرکت خنثی باقی خواهد ماند. نظرسنجی کیتکو نشان داد تنها ۱۰ درصد از تحلیلگران انتظار رشد قیمت داشتند، درحالی‌که ۸۰ درصد ادامه روند خنثی را پیش‌بینی کردند.

در مقابل، سرمایه‌گذاران خرد یا همان معامله‌گران خیابان اصلی (Main Street) خوش‌بینی بیشتری داشتند و ۶۳ درصد آنها انتظار رشد قیمت در هفته آینده را مطرح کردند.

چرا ثبت‌سفارش خودرو برای ایرانیان مقیم خارج متوقف است؟

باز نکرده است. اظهارات عسگری دو نکته مهم دیگر را دربرمی‌گیرد، یکی اینکه، واردات خودرو برایانیان خارج از کشور متوقف نشده است و آیین‌نامه واردات خودرو برای این اشخاص مشخص شده، بنابراین هم قانون و هم آیین‌نامه اجازه واردات خودرو از طریق ایرانیان خارج کشور را به دولت می‌دهد.

اما نکته قابل تأمل دیگری که در این بخش برای تسهیل واردات مانع ایجاد کرده، امکان ثبت‌سفارش است که به گفته معاون وزیر اقتصاد، موضوع این مصوبه واردات وجود ندارد، گفته که بانک مرکزی موافق واردات است اما متهم این ماجرا را سازمان توسعه تجارت خوانده که هنوز ثبت‌سفارش را بر روی خودروهای خارجی

۱۰- کمک به تأمین مالی پروژه‌ها

در کنار همه این موارد اجرای طرح تحول زمین‌شناسی با وزیر صمت سبب شده تا معدنکاری در ایران در ریل دیگری قرار گیرد.

یک معدن روباز در استان خراسان جنوبی.

همکاری دولت و بخش خصوصی اکتشاف منابع معدنی، به عنوان مرحله‌ای حیاتی و پایه در توسعه معدنی، در سراسر جهان عمدتاً توسط بخش خصوصی انجام می‌شود. دولت‌ها در سطح جهانی با تولید داده‌های پایه و کاهش ریسک اکتشاف، نقش تسهیل‌گر و زمینه‌ساز حضور بخش خصوصی را ایفا می‌کنند. در ایران نیز این رویکرد به صورت جدی دنبال می‌شود. بازوهای تخصصی وزارت صمت با تهیه و انتشار نقشه‌های ۱۵۰۰۰۰ ، اطلاعات پایه‌ای در قالب لایه‌های مختلف زمین‌شناسی، ژئوشیمی و زمین‌شناسی اقتصادی فراهم می‌آورد تا سرمایه‌گذاران و فعالان معدنی بتوانند با دانش و اطمینان بیشتری وارد عرصه اکتشاف شوند. این نقشه‌ها، هر یک شامل لایه‌های اطلاعاتی دقیق و متنوعی هستند که به صورت مستمر و با فناوری‌های نوین از جمله ژئوفیزیک هوایی تکمیل می‌شوند؛ به عنوان نمونه پروژه‌های ژئوفیزیک هوایی در منطقه جیرفت با حدود ۱۸ هزار کیلومتر مربع، هم‌اکنون در حال انجام است. همه این موارد منجر به افزایش ۷ برابری نقشه‌ها شده‌است.

تغییر رویکرد مهم دیگر، برون سپاری فعالیت‌های اکتشافی به بخش خصوصی و دانشگاه‌ها است؛ رویکردی که به کاهش بار سیاست‌گذاری و افزایش بهره‌وری منجر شده‌است. این برون سپاری در قالب مناصف و فراخوان به دانشگاه‌های معتبر کشور نظیر دانشگاه‌های تهران، شیراز، شهید بهشتی، خوارزمی، زنجان و تربیت مدرس و همچنین شرکت‌های دانش‌بنیان انجام می‌شود. این همکاری گسترده نشان‌دهنده توان علمی و اجرایی بالای بخش خصوصی و دانشگاهی در حوزه اکتشافات معدنی است.

بازنگری در عملیات

از ابتدای تشکیل سازمان زمین‌شناسی تاکنون عملیات انجام شده در ژئوفیزیک هابرد حدود ۶۰۰ هزار کیلومتر پرواز بوده است. درحالی‌که در برنامه هفتم توسعه هدف ۲ میلیون کیلومتر در نظر گرفته شده‌است. لذا برای رسیدن به این هدف، سازمان در حال بازنگری در تجهیزات و رویکردهای خود است. در مسیر توسعه اکتشافات معدنی، استفاده از فناوری‌های هوایی به عنوان ابزاری موثر برای جمع‌آوری داده‌های ژئوفیزیکی اهمیت بسزایی دارد. اما تجربه‌های پیشین نشان داده است که استفاده مستقیم از ناوگان هلیکوپتری با چالش‌های متعدد فنی، مالی و عملیاتی مواجه بوده‌است. محدودیت‌های پرواز در شرایط آب و هوایی نامساعد و هزینه‌های بالای نگهداری و بهره‌برداری از هلیکوپترها، این روش را از نظر اقتصادی توجیه‌ناپذیر کرده‌است. بنابراین وظیفه انجام عملیات هوایی به بخش خصوصی واگذار شده و وزارت صمت تنها نقش نظارتی و خرید خدمات را ایفا می‌کند. از طرفی بررسی‌ها نشان می‌دهد که برای اجرای حدود ۲ میلیون کیلومتر عملیات ژئوفیزیک هوایی، رقمی در حدود ۱۰ «همت» مورد نیاز است.

اکتشاف دریایی در ایران

وزیر جدید صمت در حوزه اکتشاف اقدامات موثری در خصوص بهره‌برداری از منابع موجود دریایی انجام داده که بسیاری از آن‌ها عملیاتی شده‌است. از طرفی برنامه جامع اکتشاف دریایی-ساحلی وزارت صمت مبتنی بر پروژه‌های کلان است. این پروژه‌ها با تمرکز ویژه بر منطقه مکران درحال انجام هستند که شامل بخش‌های دریایی، ساحلی و خشک است. این منطقه با توجه به اهمیت اقتصادی و راهبردی خود در اولویت قرار دارد، اما فعالیت‌ها در سایر مناطق نیز مانند گیلان، گلستان، مازندران و همچنین بندرعباس، بوشهر، چابهار و سیستان و بلوچستان ادامه دارد. یکی از اهداف کلیدی در این پروژه‌ها، تولید داده‌های پایه برای زیرساخت‌های توسعه‌ای مانند ساخت اسکله‌ها و بهبود اطلاعات رسوب‌شناسی و سنگ‌شناسی در نواحی ساحلی و دریایی است که می‌تواند زمینه‌ساز توسعه صنایع وابسته به معدن و پتروشیمی شود.

تأمین مالی پروژه‌ها

با وجود برنامه‌های گسترده، تأمین مالی کامل پروژه‌های مذکور از سوی دولت امکان‌پذیر نیست و به همین دلیل ضرورت ورود جدی‌تر بخش خصوصی احساس می‌شود. در بودجه هر ساله فقط مقدار ۲ «همت» به حوزه اکتشاف و توسعه تخصیص داده‌می‌شود که این مقدار حتی برای اکتشاف بخش دریایی هم کافی نیست. لذا حضور بخش خصوصی برای تأمین مالی نیز امری ضروری است.

در این راستا، یک مدل مشارکت سه‌جانبه میان بازوهای معدنی وزارت صمت معاونت معدنی، سازمان زمین‌شناسی و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی تعریف شده‌است. یک بخش مسئول تهیه بسته‌های اکتشافی (با مساحت‌های ۵ هزار تا ۳۰ هزار کیلومتر مربع) و تعیین شرح خدمات دقیق برای اجرای کامل عملیات اکتشافی است. همچنین، صلاحیت شرکت‌های مجری برای انجام عملیات تأیید و نظارت دقیق بر حسن انجام وظایف آن‌ها به عهده این سازمان است. از طرفی وزارت صمت، شرایط ورود بخش خصوصی برای مشارکت در پروژه را نیز آسان کرده‌است. سرمایه‌گذاران بخش خصوصی کافی است که دارای منابع مالی باشند در این صورت می‌توانند در طرح‌ها مشارکت کنند، بدون آنکه الزام مالکیت معدنی یا تجربه معدنی داشته باشند. از طرفی با توجه به تکمیل چارچوب‌های فنی و اجرایی این طرح، انتظار می‌رود به زودی مناقصات مربوطه بر گزار شده و همکاری‌های عملی با بخش خصوصی آغاز شود. این رویکرد نوین، ضمن کاهش هزینه‌ها و افزایش سرعت اجرای پروژه‌ها، باعث بهره‌گیری بهتر از توان فنی و مالی بخش خصوصی در پیشبرد اکتشافات معدنی می‌شود.

استانداردسازی آزمایشگاه‌ها

یکی از چالش‌های مهم، عدم وجود آزمایشگاه‌های آنالیز مواد معدنی با استانداردهای بین‌المللی و قابلیت اطمینان لازم است. به همین دلیل، بازوی اکتشاف معدنی وزارت صمت تلاش کرده است آزمایشگاه‌های خود را به سطح کیفیت مطلوب برساند و ضمن پشتیبانی و مشاوره به آزمایشگاه‌های بخش خصوصی، شبکه‌ای از آزمایشگاه‌های استاندارد را در کشور ایجاد کند. در این مسیر، همکاری با آزمایشگاه‌های بین‌المللی به ویژه از طریق مشارکت‌های مشترک با دانشگاه‌ها و موسسات خارجی در دستور کار قرار دارد.

علاوه بر این، برنامه‌ریزی شده است تا با همکاری بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری مشترک، یک آزمایشگاه بزرگ و پیشرفته در داخل کشور، (ترجیحاً در مناطق آزاد) ایجاد شود که هم حجم فعالیت‌ها را افزایش دهد و هم مرجعیت و استانداردسازی داده‌های معدنی را تضمین کند. در این پروژه، سیاستگذار نقش مشاور داخلی و مجری فنی را بر عهده خواهد داشت و همکاری نزدیکی با موسسات خارجی و شرکت‌های بخش خصوصی برقرار خواهد شد.

از سوی دیگر، طبق برنامه‌های مصوب در قانون برنامه هفتم توسعه، بازوی تخصصی وزارت صمت در بخش اکتشاف مسئولیت شناسایی مواد معدنی فراسرزمینی را نیز بر عهده دارد که این بخش نیز در حال پیشرفت است و انتظار می‌رود تا پایان سال جاری، با جذب سرمایه‌های بخش خصوصی، نقشه‌ها و داده‌های مرتبط تولید شود.

در مجموع، ارتقای آزمایشگاهی و جذب مشارکت بخش خصوصی، بخشی از راهبردهای کلان کشور برای افزایش بهره‌وری، کیفیت داده‌ها و توسعه پایدار معدن است که می‌تواند نقش مهمی در ارتقای جایگاه ایران در بازارهای جهانی ایفا کند.

	معاملات جهانی طلا در شامگاه جمعه، در قیمت ۳۳۳۵ دلار بر اونس پایان یافت.قیمت طلا در روزهای آغازین هفته، به دلیل فروکش کردن شوک ناشی از بحث تعرفه بر طلای سوئیس، کاهش یافت و حتی به کف کوتاه‌مدتی نزدیک به ۳۳۴۰ دلار رسید. انتشار گزارش شاخص مصرف‌کننده مطابق انتظار، اندکی موجب رشد قیمت شد، اما اثر آن پایدار نماند. سپس گزارش PPI بالاتر از پیش‌بینی‌ها، انتظارات برای کاهش نرخ بهره فدرال‌رزرو در ماه سپتامبر را تضعیف کرد و قیمت طلا را به کف هفتگی در محدوده ۳۳۳۰ دلار بر اونس کشاند. پس از آن، بازار در محدودهای بسیار محدود نوسان کرد و گزارش‌هایی مانند خرده‌فروشی و اعتماد مصرف‌کننده تغییر محسوسی در معاملات جهانی طلا ایجاد نکردند. در گفت‌وگو با کارشناسان وال‌استریت بر این بود که بازار در کوتاه‌مدت بیشتر در مسیر حرکت خنثی باقی خواهد ماند. نظرسنجی کیتکو نشان داد تنها ۱۰ درصد از تحلیلگران حرفه‌ای انتظار رشد قیمت داشتند، درحالی‌که ۸۰ درصد ادامه روند خنثی را پیش‌بینی کردند.
	در مقابل، سرمایه‌گذاران خرد یا همان معامله‌گران خیابان اصلی (Main Street) خوش‌بینی بیشتری داشتند و ۶۳ درصد آنها انتظار رشد قیمت در هفته آینده را مطرح کردند.

فلز زرد در کف ۱۰اروزه

فرود عسگری رئیس کل گمرک ایران در اظهاراتی از بسته بودن ثبت‌سفارش واردات خودرو برای ایرانیان مقیم خارج خبر داد. واردات خودرو با گذشت بیش از پنج ماه از سال جدید، همچنان در بلاکنلیفی و ابهام گرفتار است؛ آیین‌نامه‌ای که دیرهنگام و در میانه جنگ ابلاغ شد و تعرفه‌ای که بعد از کش و قوس‌های بسیار سرانجام در ۲۹ مردادماه بار دیگر به تصویب هیات دولت رسید. بنابراین با وجود مشخص شدن ارز تخصیصی و آیین‌نامه اجرایی، این پرسش مطرح می‌شود که چرا هنوز سرنوشت ثبت‌سفارش‌ها برای ایرانیان خارج از کشور کماکان نامعلوم است؟

اخیراً رئیس کل گمرک ایران از ترخیص ۱۴ هزار و ۲۸۷ دستگاه خودروی سواری طی چهار ماه نخست امسال از گمرکات کشور خبر داده بود که البته این امر هم مربوط به ثبت‌سفارش‌های سال گذشته است. هرچند آماری که از سوی عسگری اعلام شده، نشانگر رشد ۴۰ درصدی ترخیص در چهار ماه نخست امسال در مقایسه با مدت مشابه سال قبل است اما به گفته وی هنوز ۱۰ تا ۱۳ هزار خودرو در بنادر و گمرکات شهید رجایی و باهنر منتظر ترخیص هستند.

حالا رئیس کل گمرک ایران درباره آخرین اقدامات انجام‌شده برای واردات خودرو ایرانیان مقیم خارج از کشور و ثبت‌سفارش آنها، ضمن اشاره به اینکه هیچ مانعی بر سر این واردات وجود ندارد، گفته که بانک مرکزی موافق واردات است اما متهم این ماجرا را سازمان توسعه تجارت خوانده که هنوز ثبت‌سفارش را بر روی خودروهای خارجی

❖ چادرملو در جست‌وجوی زمین بازی خارج از تهران
 چادرملو اردکان در بیست و چهارمین دوره لیگ برتر روزهای خوبی را سپری کرد و در نهایت توانست بدون دغدغه و اما و اگر این دوره از رقابت‌ها را با عملکرد خوبی پشت‌سر بگذارد. این تیم به عنوان اولین تجربه حضور در لیگ حرفه‌ای فوتبال کشورمان توانست با کسب ۳۴ امتیاز در جایگاه دهم قرار بگیرد. بعد از پایان این رقابت‌ها، اردکانی‌ها همچنان این فرصت را در اختیار سعید اختری گذاشتند تا بتوانند در بیست و پنجمین دوره لیگ برتر فوتبال نیز روی نیمکت چادرملو باشد. اختری و شاگردانش این روزها در تلاش هستند خود را به بهترین شکل آماده کنند تا باز هم بتوانند نتایج خوبی کسب کنند.اما چادرملو هم مثل خیلی از تیم‌های لیگ برتری از نداشتن زمین مناسب رنج می‌برد، به طوری که فعلاً‌انطور که شنیده می‌شود، شش بازی این تیم که اتفاقاً‌زمان مناسبی برای کسب امتیازات است، باید خارج از خانه برگزار شود. چادرملو اردکان در اولین هفته بیست و پنجمین دوره لیگ برتر فوتبال باید به مصاف فولاد خوزستان برود و در حالی که میزبان این بازی است، اما نمی‌تواند در اردکان از میهمان خود میزبانی کند. در دومین هفته‌شاگردان اختری میهمان قزوینی‌ها خواهند بود و باید به مصاف شمس‌آذر قزوین بروند. در هفته سوم این تیم بازمیزبان هست و نیست‌است و در حالی که طبق برنامه باید از ملوان در اردکان میزبانی کند، باز هم خارج از خانه بازی می‌کند. این وضعیت مقابل تیم‌های پرسپولیس، پیکان و استقلال هم رقم خواهد خورد و شاگردان اختری در شش هفته نخست باید بیرون از خانه خودشان به میدان بروند. این برنامه‌ای است که تا حالا دیده شده اما ظاهر آژردکانی خیلی دوست ندارند در پایتخت به مصاف حریفان بروند و در تلاش هستند بازی‌های خانگی خود را در شهری خارج از تهران برگزار کنند. سعید اختری در این باره می‌گوید: «در تلاش هستیم حداقل بازی‌های که میزبان هستیم را در خارج از تهران از حریفان خود میزبانی کنیم. حضور ما در تهران برای مادر دسر ساز خواهد بود. به حل حال برایمان بسیار مهم است که تیم کمتر خسته شود و کمتر مسافت طی کنیم. از طرف دیگر باید ببینیم چقدر می‌توانیم موفق باشیم و این موضوع را باید مدیریت کنیم. اینکه شش هفته میزبان نباشیم برایمان سخت خواهد بود و اثری زیادی از تیم خواهد گرفت.» این اتفاق در حالی رخ می‌دهد که به نظر می‌رسد اردکانی‌ها بیش از هر چیزی، نگران بازی در هفته‌های چهارم و ششم هستند. چادرملو اردکان در هفته چهارم میزبان است و باید از پرسپولیس‌ها میزبانی کند، اما اگر قرار باشد در تهران بازی کنند، آن‌وقت نه‌تنه میزبانی را از دست می‌دهد بلکه باید در خانه حریف بازی کند. این موضوع برای هفته ششم هم همین‌طور است یعنی چادرملو طبق برنامه باید در اردکان از استقلال میزبانی کند اما اگر بخواهد در پایتخت بازی کند، باز هم حریفش میزبان می‌شود. هر چند این روزها خیلی از تیم‌ها با معضل نداشتن زمین برای بازی، رویه‌رو هستند اما به نظر می‌رسد چادرملو بیش از دیگران نگران این موضوع است و اردکانی‌ها در تلاش هستند به هر طریقی شده یخش از این معضل را حل کنند.
 ❖ هاشمیان در جبهه درویش شمشیر می‌زند هاشمیان باردیگر از روند انتخابش برای سرمربیگری در پرسپولیس شروع و درباره موارد مربوط به آماه‌سازی و نقل و انتقالات صحبت کرد. او جواب‌ها را خیلی کلی می‌داد و وارد جزئیات مربوط به برخی ماجراها مثل لیست مازاد نشد و البته اسی می‌نبرد. سرمربی پرسپولیس صادقانه حرف‌هایش را زد و تأکید کرد تا زمانی که بازیکن جدیدی جذب نشود، فشاری برای بیرون گذاشتن برخی بازیکنان روی او وجود ندارد. در واقع او سالم به اینکه هم جذب بازیکن جدید هم کتار گذاشتن نفرات مازاد بعضاً پرسوهای طولانی می‌طلبد تأکید کرد. اگر بازیکن جدیدی جذب شود روی کنار گذاشتن برخی نفرات فکر کرده تصمیم‌گیری می‌کند. نکته طلایی حرف‌های هاشمیان اما آنجایی بهد که او هرگز درباره مسیر نقل و انتقالاتی پرسپولیس و آنچه تا الان انجام شده یا نشده اعتراضی نکرد و فر نزد، شاید تمام تیم‌های رقیب و هواداران‌شان و البته دشمنان پرسپولیس منتظر این‌بوند که هاشمیان درباره کمبودها و مشکلات حرف بزند اما او باز هم از اتفاقات مثبتی که تا الان در تیمش اتفاق افتاده حرف زد و نیمه پر لیوان را کاملاً جلولی چشم هواداران آورد. هاشمیان حتی از این هم جلوتر رفت و ضمن تأکید روی اینکه همه چیز در تیم او خوب است و خوب پیش می‌رود از هوادارانی که بعضاً تحت تأثیر برخی صحبت‌های فضای مجازی قرار می‌گیرند خواست تا اخبار واقعی و حقیقی را دنبال کنند. هاشمیان در سومین مصاحبه خود باز هم به روند جذب بازیکن و ناقص ماندن تیمش اعتراضی نکرد و حتی یک مورد غر زدن را نمی‌توان از لایه‌ای حرف‌هایش پیدا کرد. او در حساب‌ان‌ترین برهه فصل و در شرایطی که تأکید می‌کند از باشگاه سهه بازیکن جدید خواسته است هرگز حرفی نزد که رسانه‌ها و هواداران را رویه‌روی درویش و باشگاه قرار دهد.

هر تیم اروپایی قدرتمند نیست

با نگاه به شرایط جدول در مقدماتی جام جهانی اروپا و البته تیم‌هایی که بابت عملکرد خود در لیگ ملت‌ها شانس صعود به پلی آف جام جهانی را دارند، می‌توان این مورد را متوجه شد که گزینه‌های کمی برای فدراسیون فوتبال در دسترس خواهد بود. با توجه به شرایط کشور، تقابل با تیم‌های درجه اول فوتبال جهان ممکن نیست و در وهله بعدی بسیاری از تیم‌هایی که بازی با آنها واقع‌گرایانه به نظر می‌رسد، در مرحله پلی آف حضور دارند. حال می‌توان شرایط تیم‌های اروپایی غایب در جام جهانی را بررسی کرد. لوکزامبورگ، یونان، بلاروس، بلغارستان، لیتوانی، مالت، قبرس، استونی، قزاقستان، لیختن‌اشتاین، لتونی، آندورا، مونته‌نگرو و جبل‌الطارق، تیم‌هایی هستند که نه به‌طور مستقیم در جام جهانی شرکت می‌کنند و نه در پلی آف حضور خواهند داشت. هیچ کدام از این تیم‌ها در شرایط فعلی‌شان، نمی‌توانند آزمونی جدی برای تیم ملی پیش از جام جهانی باشد و عملاً صرف بازی با این تیم‌ها به‌عنوان تیم اروپایی، برای فوتبال ایران و تیم ملی مفید نخواهد بود.

بازگشت به ترکیب برای دربی آتن

المپیاکوس پس از شکست سنگین برابر پارسلونا در لیگ قهرمانان اروپا، حالا تمام تمرکز خود را روی نبرد بزرگ با آ.ا.ک آتن در ورزشگاه «کارایسکاکیس» گذاشته است؛ دیداری که می‌تواند مسیر شاگردان خوزه لوئیس مندیلیار را در رقابت‌های لیگ یونان مشخص کند. اما در آستانه این جدال حساس، بیشترین نگاه‌ها متوجه مهدی طارمی است؛ مهاجم ایرانی‌ای که پس از چند هفته نیمکت‌نشینی، حالا در آستانه بازگشت به ترکیب اصلی قرار دارد. طارمی در بازی‌های اخیر کمتر فرصت بازی پیدا کرده و نیمکت‌نشینی او در جدال اروپایی برابر پارسلونا، واکنش تند رسانه‌های یونان را در پی داشت. بسیاری از تحلیلگران تصمیم مندیلیار برای کنار گذاشتن ستاره ایرانی را «اشتباهی بزرگ» دانستند و تأکید کردند که المپیاکوس بدون حضور طارمی در خط حمله از انسجام و خلاقیت همیشگی‌اش دور شده است. روزنامه «گازتای اسپورت» یونان در گزارشی نوشت: «طارمی بازیکنی است که می‌تواند با یک حرکت، جریان بازی را تغییر دهد. نیمکت‌نشینی او مقابل پارسلونا نه‌تنها تیم را از تجربه‌اش محروم کرد، بلکه به روحیه خط حمله نیز لطمه زد.» اکنون با مصدومیت چیکینو و غیبت چند مهره هجومی دیگر از جمله ژلسون و اورتگا، شرایط برای بازگشت طارمی مهیاست. طبق گزارش رسانه‌های یونانی، مندیلیار در حال بررسی تغییر سیستم تیمش است و احتمال دارد در دیدار حساس برابر آ.ا.ک از دو مهاجم همزمان استفاده کند؛ ترکیبی که در آن طارمی در کنار ایوب ال‌کمبی قرار می‌گیرد تا فشار بیشتری بر خط دفاعی حریف وارد شود. عملکرد خوب طارمی در تمرینات اخیر و رضایت کادرفنی از فرم بدنی او، شانسش برای قرار گرفتن در ترکیب اصلی را افزایش داده است.

مندلیار به‌خوبی می‌داند که نبود چیکینو در نقش طراح حملات، می‌تواند جریان بازی تیمش را تحت تأثیر قرار دهد، اما طارمی با تجربه بین‌المللی و قدرت تصمیم‌گیری‌اش در موقعیت‌های حساس، قادر است این خلأ را پر کند. مهاجم ایرانی که تجربه بازی در نقش‌های مختلف هجومی را دارد، می‌تواند به عنوان مهاجم دوم یا پشت‌سسر ال‌کمبی به میدان برود و با پاس‌های دقیق و بازی بدون توپ مؤثر، به ساختار تهاجمی المپیاکوس تنوع ببخشد. در کنار طارمی، بازیکنانی چون کامبلا، یازپچی و استرفتناس نیز شانس حضور در ترکیب اصلی را دارند، اما هواداران و رسانه‌های یونانی معتقدند زمان آن رسیده تا طارمی دوباره بدرخشد. دیدار برابر آ.ا.ک برای المپیاکوس فقط یک بازی حساس لیگ نیست، بلکه فرصتی است برای مهاجم ایرانی تا جایگاهش را در ترکیب اصلی پس بگیرد و بار دیگر نشان دهد چرا هنوز یکی از تأثیرگذارترین چهره‌های فوتبال اروپا محسوب می‌شود.

پایان عصر صلاح در آنفیلد

در یکی از جنجالی‌ترین شب‌های فوتبال اروپا، پیروزی پرگل ۵ بر ۱ لیورپول مقابل اینتراخت فرانکفورت نه‌تنها به روند چهار شکست پیاپی این تیم پایان داد، بلکه آغازگر بحثی جدی درباره جایگاه محمد صلاح در ترکیب اصلی قرمزها شد. ستاره مصری که سال‌ها نماد ثبات و گلرزی در آنفیلد بوده، این بار از روی نیمکت شاهد درخشش تیمی بود که بدون او یکی از بهترین نمایش‌های فصل را ارائه داد.

صلاح که در دو دیدار متوالی لیگ قهرمانان نیمکت‌نشین شده بود، در دقیقه ۷۴ به میدان آمد و نتوانست از دو موقعیت مسلم گلرزی بهره ببرد. تصمیم او برای شوت‌زدن از زاویه‌ای بسته، به‌جای پاس‌دادن به فلوریان ویرتز، نمادی از فشار و اضطراب شخصی‌اش بود، بازیکنی که اکنون در بدترین فرم هشت‌ساله‌اش در لیورپول قرار دارد. او تا امروز تنها سه گل (شامل یک پنالتی) به ثمر رسانده که پایین‌ترین آمارش در این مقطع از فصل محسوب می‌شود.

با وجود ۳۳ سالگی و افت محسوس در لمس توپ و تصمیم‌گیری، هنوز کسی حاضر نیست از صلاح چشم‌پوشی کند. او در فصل گذشته با ۵۷ مشارکت گل (۳۴ گل و ۲۳ پاس گل) یکی از درخشان‌ترین عملکردهای فردی تاریخ باشگاه را رقم زد و با قراردادی دوساله به ارزش ۴۰۰ هزار پوند در هفته تمدید شد. با این حال، تغییرات گسترده تابستانی، از جمله جدایی لوئیز دیاز و ترنت الکساندر-آرنولد، باعث شده پیوندهای هجومی او از بین برود و هنوز با ترکیب جدید آشنایی کامل پیدا نکند.

در همین حال، آرنه اسلوت، سرمربی لیورپول، با تغییر سیستم به ۴-۴-۲-۴ انعطاف‌پذیر، موفق شد تیمی منسجم و پرنرژوی بسازد. هوگو ایکی‌تیکه با گل و عملکرد درخشانش در فرانکفورت، خود را به عنوان گزینه اصلی خط حمله معرفی کرد. در حالی که ویرتز و کرتیس جونز نیز با بازی‌های کم‌نقص خود جایگاه‌شان را محکم‌تر کردند. در چنین شرایطی، تصمیم برای بازگرداندن صلاح به ترکیب اصلی در دیدار مقابل برنتفورد، به چالشی جدی برای اسلوت تبدیل شده است.

	در طی سال‌های اخیر، حدس و پیش‌بینی در خصوص ترکیب رئال مادرید تبدیل به یکی از ساده‌ترین کارها برای خبرنگاران این حوزه در فوتبال جهان شده بود. کارلو آنچولتی، معمولاً با کمترین ریسک و تکیه بر ثبات و دست زدن به ترکیب برنده، تیمش را به زمین بازی می‌فرستاد و معمولاً، ترکیب تیم او حداکثر تا ۲ ساعت پیش از آغاز مسابقه اعلام شد. حالا اما همه چیز تغییر کرده است؛ هیچ کدام از ستارگان رئال، از تیغ برنده ژابی آلونسو در امان نیستند و همان‌طور که سرمربی سابق لورکوزن گفته، جایگاه هیچ بازیکنی در ترکیب تضمین شده نیست. آلونسو در لوکوزن، بارها ترکیب خود را تغییر می‌داد و حتی برای مهم‌ترین مسابقات جام حذفی یا لیگ قهرمانان اروپا، از بازیکنان کلیدی خود در لیگ استفاده نمی‌کرد و به چهره‌هایی جدید فرصت بازی می‌داد. همین رویکرد، باعث شده بود تا کل ترکیب تیم، با تکتیک و مدل بازی آلونسو اخت پیدا کنند. با این حال سؤال اینجا بود که آیا در رئال مادرید نیز شاهد این تغییرات گسترده در ترکیب تیم خواهیم بود یا بار دیگر، ستارگان از جایگاه خود در ترکیب تیم مطمئن هستند.	
	جواب این سؤال، خیلی زود و در ترکیب تیم برای هفته دوم لالیگا برای جدال با رئال اوبیو مشخص شد. جایی که آلونسو تصمیم گرفت برای نخستین بار از فرانکو ماستانتونو ۱۸ساله در ترکیب اصلی خود بازی بگیرد.	

تهران میزبان تیم‌های شهرستانی!

بازیکنان تیم فوتبال پرسپولیس در حال جشن گرفتن پس از گل زدن به تیم فولاد خوزستان.

اگر مثل خیلی از قوانینی که در فدراسیون فوتبال یک‌شبه نوشته می‌شود و چند روزه هم از بین می‌رود، امروز مسئولان فوتبال اعلام کنند که همه تیم‌های لیگ برتری باید در تهران، حضور داشته باشند، به طور حتم با واکنش‌های تند و مخالفت‌های شدید روبه‌رو خواهند شد. از قضا دقیقاً مسئولان فوتبال استان‌هایی به این موضوع معترض خواهند شد که هیچ کاری برای فوتبال استانی نکردند و فقط زمانی رگ غیرت آنها یاد می‌کند که بخواهند امتیازی را از آنها بگیرند، اما زمانی که این امتیاز و فرصت در استان‌ها وجود دارد، هیچ

کاری برای حفظ و استفاده از این فرصت‌ها و امتیاز نمی‌کنند. اولین هفته بیست و پنجمین دوره لیگ برتر فوتبال کشورمان طی روزهای گذشته برگزار شده و حالا در حال برگزاری دومین هفته مسابقات هستیم، اما هنوز بسیاری از تیم‌های استان‌های دیگر، متأسفانه از میزبانی محروم هستند و این همان چیزی است که بشدت فوتبال کشور را تهدید می‌کند و احتمالاً باز هم شاهد از بین رفتن فرصت‌ها خواهیم بود. هفته اول مسابقات با وجود اینکه چادرملو اردکان میزبان بود و باید در خانه خودش از فولاد میزبانی می‌کرد، مجبور شد در تهران از حریف خود میزبانی کند و از حضور هوادارانش نصیب بود. این اتفاق برای برخی از تیم‌های دیگر نیز رخ داد. اما چادرملو اردکان در حالی میزبانی را از دست داد که فوتبال یزد در سال‌های گذشته نمایندگان در فوتبال کشورمان داشته و ورزشگاه‌های خوبی هم برای میزبانی داشتند، اما الان این تیم مجبور می‌شود در پایتخت به عنوان میزبان رقابت کند. چادرملو اردکان با خوش‌شانسی حریف خوزستانی را شکست داد و اولین سه امتیاز را دریاقت کرد، اما به طور حتم این نحوه حضور در لیگ برتر، امتیازات زیادی را از چادرملو و استان یزد خواهد گرفت. به همین جهت به نظر می‌رسد مسئولان استانی پیش از اینکه این فرصت‌ها از دست برود و هواداران بیشتر از این از فوتبال دور شوند، باید فکری برای بازی‌های آینده این تیم و حتی برای سال‌های بعد داشته باشند تا حضور و بازی کردن چادرملو در استان یزد، باعث علاقه‌مندی و جذب بیشتر جوانان استان به فوتبال شود و از طرف دیگر از هدر رفت ظرفیت و پتانسیل این تیم در رویارویی با حریفان جلوگیری شود. به طور حتم داشتن یک زمین مناسب برای چادرملو در استان یزد، تنها حمایت از این تیم نخواهد بود و مسئولان استان بایستی در همه موارد حمایت جدی از این تیم داشته باشند.

می خواهیم صدرنشین بمانم

بازیکنان تیم فوتبال پرسپولیس در حال جشن گرفتن پس از گل زدن به تیم فولاد خوزستان.

خطوط، می‌تواند بزرگ‌ترین تهدید برای این تیم باشد. تاریخچه تقابل‌های دو تیم نیز برتری نسبی استقلال را نشان می‌دهد. آبی‌پوشان در پنج تقابل اخیر سه بار پیروز شده‌اند، یک بار مساوی کرده و تنها یک شکست را متحمل شده‌اند. آخرین دیدار دو تیم در فولادشهر با تساوی یک بر یک پایان یافت، نتیجه‌ای که حالا انگیزه مضاعفی برای استقلال ایجاد کرده تا این‌بار با کسب سه امتیاز، فاصله خود را با مدعیان بیشتر کند. در عین حال در جدول رده‌بندی، استقلال در جمع تیم‌های بالاترین قرار دارد و می‌خواهد با کسب دومین برد متوالی، شروعی مقتدرانه داشته باشد. در مقابل، ذوب‌آهن اگرچه از نظر جایگاه در پایین جدول قرار گرفته، اما می‌داند که کسب حتی یک امتیاز مقابل استقلال می‌تواند روند تیم را تغییر دهد و اعتمادبه‌نفس بازیکنان را بازگرداند. از منظر تاکتیکی، استقلال احتمالاً بازی را با مالکیت بالا و پرس شدید از زمین حریف آغاز خواهد کرد.

بازی با اروپایی‌ها، واقعیت یا رؤیا؟

بازیکنان تیم فوتبال پرسپولیس در حال جشن گرفتن پس از گل زدن به تیم فولاد خوزستان.

بازیکنان تیم فوتبال پرسپولیس در حال جشن گرفتن پس از گل زدن به تیم فولاد خوزستان.

✎ عرفان حمیدی – پس از آنکه ایران برای دیدارهای تدارکاتی ماه آبان حضور در تورنمنت دبی به همراه کشورهای مصر، کیپ‌ورد و ازبکستان را نهایی کرد، حالا فدراسیون به فکر بازی های تدارکاتی ماه فروردین افتاده است.

بازیکنان تیم فوتبال پرسپولیس در حال جشن گرفتن پس از گل زدن به تیم فولاد خوزستان.

پس از آنکه ایران برای دیدارهای تدارکاتی ماه آبان حضور در تورنمنت دبی به همراه کشورهای مصر، کیپ‌ورد و ازبکستان را نهایی کرد، حالا فدراسیون به فکر بازی‌های تدارکاتی ماه فروردین افتاده است. بازی‌های تدارکاتی‌ای که باید با توجه به قرعه ایران در روز ۱۴ آذر و شرایط قرعه‌کشی رقابت‌های جام جهانی شکل بگیرند و طبق ادعای کادرفنی تیم ملی، حتی محل برگزاری این مسابقات نیز باید براساس آب و هوای شهرهای میزبان تیم ملی ایران در جام جهانی ۲۰۲۶ باشد. فروردین فدراسیون فوتبال در خصوص شرایط بازی‌های تدارکاتی تیم ملی ایران گفته: «در حال مذاکره با فدراسیون‌های اروپایی هستیم تا بعد از قرعه‌کشی جام جهانی ۲۰۲۶ با آنها بازی دوستانه برگزار کنیم.» با این حال در وقفه بازی‌های ملی ماه فروردین، برخی از تیم‌های ملی درگیر مسابقات پلی‌آف جام جهانی خواهند بود و برخی دیگر از تیم‌ها نیز مشخصاً به‌مصاف رقبای قدرتمندتری خواهند رفت.

گزینه‌های واقع‌گرایانه پیش روی فدراسیون
در حال حاضر، اکثر تیم‌های بزرگ فوتبال اروپا بجز آلمان و ایتالیا، تا حد زیادی خیال خود را بابت صعود به مرحله نهایی جام جهانی راحت کرده‌اند و در وقفه بازی‌های مسلی ماه فروردین در پلی‌آف حضور ندارند. با این حال تیم‌های مطرح فوتبال جهان، برنامه بازی‌های خود را از حالا نهایی می‌کنند و احتمالاً مذاکره با این تیم‌ها برای برگزاری بازی‌های تدارکاتی بشدت دشوار خواهد بود. ضمن اینکه تیم ملی اسپانیا به‌عنوان یکی از قدرت‌های اروپایی حاضر در جام جهانی، در ماه فروردین دیدار فینالیسمرا را مقابل آرژانتین برگزار خواهد کرد و عملاً این دو تیم بزرگ، از دسترس ایران خارج هستند. با این حال با نگاه به شرایط مقدماتی جام جهانی در قاره اروپا، می‌توان سوئیس، اتریش، نروژ، کرواسی و یک تیم از بین اسکاتلند و دانمارک را تیم‌هایی دانست که احتمالاً به‌طور مستقیم به جام جهانی صعود می‌کنند و مذاکره بین فدراسیون ایران و فدراسیون این کشورها برای انجام بازی تدارکاتی، واقع‌گرایانه خواهد بود. در این مورد باید به قرعه‌کشی جام و گروه احتمالی این تیم‌ها نیز دقت کرد؛ به طور مثال اگر یک تیم مطرح اروپایی با ازبکستان، اردن، عربستان یا قطر همگروه شود، قطعاً میل بیشتری به بازی تدارکاتی با ایران خواهد داشت و مسئولان فدراسیون باید از این فرصت استفاده کنند.

تیم‌هایی که در دسترس نیستند
به جز تیم‌های درجه یک اروپا، تیم‌های حاضر در مرحله پلی‌آف نیز نمی‌توانند در فروردین به‌مصاف تیم ملی ایران بروند. ولز، رومانی، سوئد، ایرلند شمالی، صربستان، کوزوو، اوکراین، ترکیه، مجارستان یا ایرلند، لهستان، بوسنی و هرزگوین، مقدونیه شمالی، آلبانی و چک احتمالاً تیم‌هایی باشند که در پلی‌آف جام جهانی قاره اروپا به میدان می‌روند. در واقع ۱۶ تیم اروپایی، در مرحله پلی‌آف حاضر هستند و عملاً تقابل با آنها در ماه فروردین غیرممکن خواهد بود و بنابراین ایران باید تیمی از بین ۱۲ تیم حاضر در جام جهانی که به‌طور مستقیم به این رقابت‌ها راه یافتند و یا تیمی اروپایی خارج از جام جهانی را برای دیدار تدارکاتی انتخاب کند که این موضوع، کار فدراسیون فوتبال برای نهایی کردن یک مسابقه تدارکاتی را بشدت دشوار خواهد کرد و بنابراین می‌توان به‌جای تمرکز بر بازی با تیم‌های اروپایی روی بازی با تیم‌های درجه اول امریکای جنوبی یا آفریقا متمرکز شد.

هیچ کس از دست ژابی در امان نیست

قهر شیاطین سرخ با طعم پیروزی

بازیکنان تیم فوتبال پرسپولیس در حال جشن گرفتن پس از گل زدن به تیم فولاد خوزستان.

نداشت و در روز عملکرد ضعیف خود، برای نخستین بار از دسامبر سال ۲۰۲۳، فرصت گلزنی از روی نقطه پنالتی را از دست داد. حالا سوال‌هایی در خصوص توانایی برونو فرناندز برای بازی در محور دوگانه خط میانی روبن آموریم ایجاد شده اما باید این موضوع را به خاطر آورد که او در فصل گذشته نیز شروعی بسیار ضعیف داشت و تا هفته نهم لیگ، تنها موفق به ثبت یک گل پیش از یک عملکرد رویایی شده بود. با این حال مشکلات منچستر یونایتد تنها به فرصت سوزی در دو هفته ابتدایی محدود نمی‌شود. نیمه دوم که هر دو گل بازی را در خود جای داد، زمان خودنمایی فولام و آشکار شدن دوباره ضعف‌های منچستر یونایتد بود. ضعف‌های تیمی که به نظر می‌رسد هنوز به بازی در لیگ برتر انگلیس با سیستم سه دفاعه عادت نکرده و مشخصاً در کنار بازیکنان، تفکرات ویران را به این شکل بیان کرد: «می‌دانستیم آنها چگونه دفاع می‌کنند و اینکه به پنج بازیکن خط دفاعی ما فشار می‌آورند. اگر به آنها اجازه چنین کاری ندهیم و از زیر این فشار خارج شویم، می‌توانید در میانه زمین برتری عددی ایجاد کنید. با توجه به اینکه با دو بازیکن در مرکز میدان بازی می‌کردند، تلاش کردیم با سه بازیکن و با کمک الکس در آن منطقه مسلط شویم. به همین سادگی!»

این صحبت‌ها به خوبی نشان می‌دهد که سیستم پرس منچستر یونایتد، هنوز نیاز به پیشرفت اساسی دارد. بهبود عملکرد نسبت به فصل گذشته کتمان‌ناپذیر است اما با کسب یک امتیاز از دو بازی اول لیگ، فشارهای رسانه‌ای روی تیم یونایتد از همین حالا آغاز شده است؛ آموریم از ۲۹ بازی لیگ برتری، تنها ۲۸ امتیاز کسب کرده و بازی بعدی مقابل برنلی، بهترین فرصت تیم برای آغاز روند پیروزی خواهد بود. روندی که ادامه دادن آن با توجه به جدال مقابل سیتی و چلسی در هفته‌های چهارم و پنجم، برای این تیم یونایتد دشوار به نظر می‌رسد.

بازیکنان تیم فوتبال پرسپولیس در حال جشن گرفتن پس از گل زدن به تیم فولاد خوزستان.

تقابل استقلال و ذوب‌آهن در هفته دوم لیگ برتر فوتبال ایران به میزبانی استقلال در ورزشگاه شهدای شهر قدس یکی از مهم‌ترین بازی‌های نیم‌فصل اول محسوب می‌شود؛ مسابقه‌ای که از جهات مختلف می‌تواند برای هر دو تیم به‌راهمیت و معنادار باشد. استقلال که فصل را با بردی ارزشمند آغاز کرده، به دنبال تثبیت جایگاه خود در صدر جدول است، در حالی که ذوب‌آهن پس از شکست خانگی مقابل پیکان، نیازمند امتیازگیری برای بازگشت به شرایط مطلوب است. استقلال در هفته نخست نشان داد که تیمی پرقدرت و سازمان‌یافته است. شاگردان ساپینتو با اتکا به خط دفاع منسجم متشکل از بازیکنانی نظیر آرمین سهرابیان، عارف آقاسی و رامین رضاییان، اجازه خلق موقعیت زیادی به حریف ندادند. در خط هافبک حضور بازیکنانی چون روزبه چمنی و دیدیده اندونگ توانسته تعادل دفاعی و تهاجمی خوبی ایجاد کند. در خط حمله نیز سعید سحرخیزان و علیرضا کوشکی با تحرک بالا، بار هجومی

بازیکنان تیم فوتبال پرسپولیس در حال جشن گرفتن پس از گل زدن به تیم فولاد خوزستان.

